

υρυστάλας

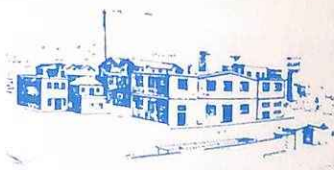
Ἀπρίλιος - Ἰούνιος 1976
ἀριθμὸς τεύχους 153
χρόνος 32ος

ΒΙΑΜΥΛΑ

Ἡ πηγή τῶν παιδικῶν τροφῶν ἀπό τό 1926

Μμμ... Ἄλσα Μούς!

...τὸ ΝΕΟ ἑλαφρὺ καὶ ἀφράτο γλύκισμα!

Αὐτὴ εἶναι ἡ συνταγή: ἔλασε στὴν ἄλσα-μούσε (neo) με νερό
μετὰ με λίγες στ. σφύγια καὶ σερβίροσε.

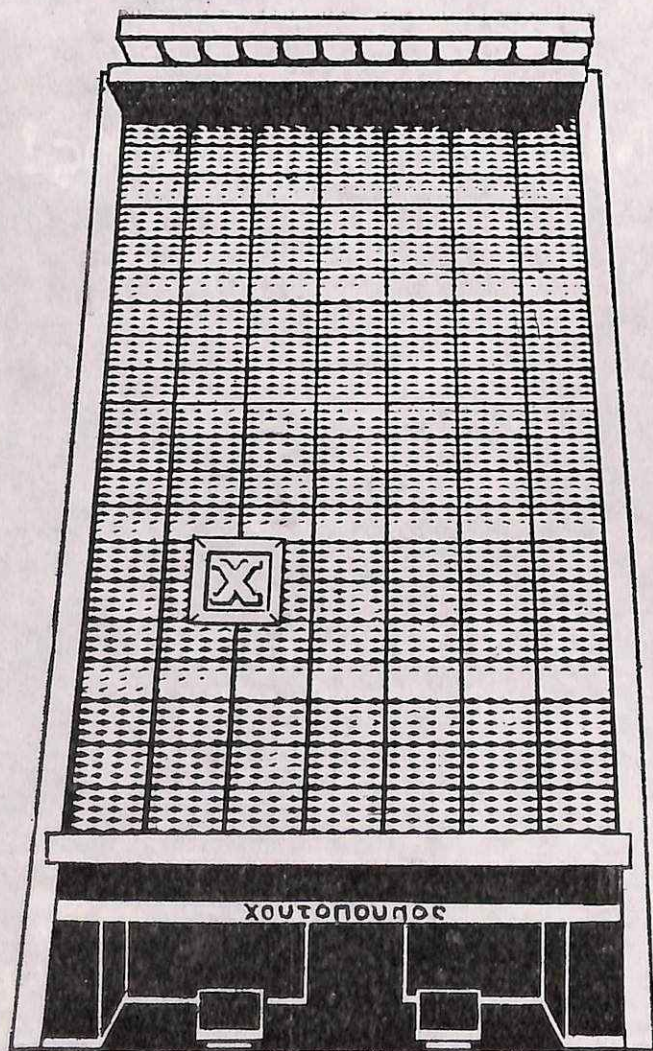
Ὁ ἑλεφάντας εἶναι γνήσιο καὶ ἀσπέρσιο, ἰσχυρὸ καὶ σπύρ, ἀπὸ τὸ ἑλεφάντι ποὺ εἶναι
πολλὴ καὶ καὶ με πολλὰ λάβα καὶ καὶ ἐνὶ σπύρ καὶ σπύρ καὶ σπύρ καὶ σπύρ καὶ σπύρ καὶ σπύρ
στὸ ἱσχυρὸ καὶ σπύρ καὶ σπύρ καὶ σπύρ καὶ σπύρ καὶ σπύρ καὶ σπύρ καὶ σπύρ καὶ σπύρ

Τόσο γευστικὸ! Κάνεις δὲν θὰ πιστώσῃς, ὅτι βγήκε ἀπὸ τὴν κουτί.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΓ. ΚΑΙ ΛΙΤΕΡΩΣΕΩΝ
ΔΩΡΕΑ Πλν. Βερροῦδου
ΗΜΕΡΟΜ. 3.7.86
ΑΡΙΘ. 40.854

ΧΟΥΤΟΠΟΥΛΟΣ
ΣΤΟΝ ΠΕΙΡΑΙΑ - ΧΡΟΝΙΑ ΤΩΡΑ

Κρυστάλλης

Φυσιολατρικό Περιοδικό

ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΩΝ ΟΡΕΙΒΑΤΩΝ ΜΕΛΟΥΣ ΤΗΣ Ο.Ε.Σ.Ε.

Γραφεία : Κουντουριώτου 145 — Τηλ. 41.74.094

ΕΤΟΣ 32ον * ΑΠΡΙΛΙΟΣ — ΙΟΥΝΙΟΣ 1976 * ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΕΥΧΟΥΣ 153

Συντακτική Έπιτροπή

ΑΦΡ. ΛΕΟΝΤΗ — Χ. ΠΡΟΔΡΟΜΙΔΗΣ — Χ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδα
ΓΙΑΝΝΗ ΡΙΤΣΟΥ : Ρωμιόσκη (ποίημα)	4
ΤΑΣΟΥ ΖΑΠΠΑ : Τò βουνό τοῦ Κρυστάλλη πεθαίνει.....	5— 6
Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΥ : Δημ. Καμπούρογλου	7— 8
ΙΩΑΝ. ΒΙΓΛΑ : Ἀνάβασις στὸ Παναχαϊκόν	9—10
ΑΦΡ. ΛΕΟΝΤΗ : Τὰ χρόνια τὰ παλιὰ	11
ΒΑΣ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ : Στὸ βουνό μας Ὑπατον (ποίημα)	12
ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ ΚΟΡΟΛΗ : Καρυὰ - Ἀρτεμίσιον.....	13
Στὴν κορυφὴ τοῦ Κιθαιρώνα (φωτογραφία)	14
ΑΝΤ. ΣΥΜΙΓΔΑΛΑ : Στὴν Ἀέρινη Κύπρον προσκύνημα.....	15—17
ΔΩΡΑΣ ΜΠΑΛΑΣΚΑ : Στὴν Ὀλόλευκη Οἶτη	18—19
Πρὶν ἀπὸ 30 χρόνια	20
Σκακιστικὴ Γωνιά	21
ΑΠΟΨΕΙΣ - ΣΧΟΛΙΑ - ΓΝΩΜΕΣ : Ἡ Γιορτὴ τῆς Πίττας, Οἱ πίττες τῶν Ὀρειβατῶν μας, Ὁ χορὸς μας, Εἰσφορές, Νέα Μέλη, Κοινωνικά, Πένθη, Καίτη Ἀργυροπούλου	22—23
Ἡ κίνησις τοῦ Συνδέσμου,	23
ΜΑΡΙΟΥ ΞΥΔΗ : Σταυρόλεξο ἀρ. 1, Μετέωρα, Ἐάστερη Σκέψη	24
ΕΚΔΡΟΜΕΣ Ἀπριλίου - Μαΐου - Ἰουνίου	25—30

ΡΩΜΙΟΣΥΝΗ

ΓΙΑΝΝΗ ΡΙΤΣΟΥ

Αὐτὰ τὰ δέντρα δὲ βολεύονται μὲ λιγότερο οὐρανό,
αὐτὲς οἱ πέτρες δὲ βολεύονται κάτω ἀπ' τὰ ξένα βήματα,
αὐτὰ τὰ πρόσωπα δὲ βολεύονται παρὰ μόνο στὸν ἥλιο.
Αὐτὲς οἱ καρδιὲς δὲ βολεύονται παρὰ μόνο στὸ δίκιο.

Ἐτοῦτο τὸ τοπίο εἶναι σκληρὸ σὰν τὴ σιωπή,
σφίγγει στὸ κόρφο του τὰ πτωμένα του λιθάρια,
σφίγγει στὸ φῶς τὶς ὀρφανὲς ἐλιές του καὶ τ' ἀμπέλια του,
σφίγγει τὰ δόντια. Δὲν ὑπάρχει νερό. Μονάχα φῶς.
Ὁ δρόμος χάνεται στὸ φῶς καὶ ὁ ἵσκιος τῆς μάντρας εἶναι σίδερο.

Μαυμάρωσαν τὰ δέντρα, τὰ ποτάμια καὶ οἱ φωνές
μὲς στὸν ἀσβέστη τοῦ ἡλίου.
Ἡ ρίζα σκοινιάφτει στὸ μάρμαρο. Τὰ σκονισμένα σκοῖνα.
Τὸ μουλάρι καὶ ὁ βράχος. Λαχανιάζουν. Δὲν ὑπάρχει νερό.
Ὅλοι διψᾶνε. Χρόνια τώρα. Ὅλοι μασᾶνε μιὰ μπουκιά οὐρανὸ πάνου
ἀπ' τὴν πίκρα τους.

Τὰ μάτια τους εἶναι κόκκινα ἀπ' τὴν ἀγρύπνια,
μιὰ βαθειὰ χαρακιά σφηνωμένη ἀνάμεσα στὰ φρύδια τους
σὰν ἓνα κυπαρίσσι ἀνάμεσα σὲ δυὸ βουνὰ τὸ λιόγεμα.
Τὸ χέρι τους εἶναι κολλημένο στὸ ντουφέκι,
τὸ ντουφέκι εἶναι συνέχεια τοῦ χειροῦ τους,
τὸ χέρι τους εἶναι συνέχεια τῆς ψυχῆς τους
ἔχουν στὰ χεῖλιά τους ἀπάνου τὸ θυμὸ
καὶ ἔχουνε τὸν καημὸ βαθιὰ - βαθιὰ στὰ μάτια τους
σὰν ἓνα ἀστέρι σὲ μιὰ γούβα ἀλάτι.

Ὅταν σφίγγουν τὸ χέρι ὁ ἥλιος εἶναι βέβαιος γιὰ τὸν κόσμο,
ὅταν χαμογελᾶνε ἓνα μικρὸ χελιδόνι φεύγει μὲς
ἀπ' τ' ἄγρια γένεια τους,
ὅταν κοιμοῦνται δώδεκα ἄστρα πέφτουν ἀπ' τὶς
ἄδειες τσέπες τους,
ὅταν σκοτώνονται ἡ ζωὴ τραβάει τὴν ἀνηφόρα
μὲ σημαῖες καὶ μὲ ταμποῦλα

Τὸ βουνὸ τοῦ Κρυστάλλου πεθαίνει

ΤΑΣΟΥ ΖΑΠΠΑ

Κάθε φορὰ ποὺ κινᾶω νὰ πάω κατὰ
μὴ Ραφήνα, ν' ἀντικρίσω τὴν πατρίδα
του καὶ τὸν Εὐβοϊκὸ ποῦ μ' ἔθρεψε,
σκίζεται κατὰβαθα ἡ καρδιά μου. Κι ὁ
λόγος εἶναι ἡ Πεντέλη, καθὼς τὴ βλέπω
ν' ἀπλώνεται μαχαιρωμένη κατὰσθηθα,
λαβωμένη ὡς μέσα στὸ φυλλοκάρδι της
μὲ τὰ ἀφράτα λευκὰ κάλλη της χυμένα
παντοῦ σὲ ἄμορφο λιθοσωρό. Πῶς νὰ
τὴ δεχτεῖς μιὰ τέτοια συθέμελη κατα-
στροφή αὐτοῦ τοῦ πιὸ δημοφύου βουνοῦ
τῆς Ἀθήνας ἂν νιώθεις μέσα σου ἀγά-
πη γιὰ τὸν τόπο σου καὶ ἂν ἔχεις στοι-
χειώδη εὐαισθησία καὶ ντροπή; Ἡ Πεν-
τέλη τῶν ἀρχαίων καὶ Βριλησσὸς μετα-
γενέστερα, ποῦ τὴν προστάτευε ἡ Ἀ-
θηνᾶ, δὲν ὑπάρχει πιά οὔτε σὰν δάσος,
οὔτε κἂν σὰν βουνό. Πέσαν μαῖρα ὄρ-
νια ἀπάνου καὶ τήνε σπάραξαν.

Ὁ ἀλχημίστης Δ. Γρ. Καμπούρο-
γλου, ἐκεῖνος ὁ ἀκούρατος ἀττικολά-
τρης καὶ ἀθηνολάτρης — στὴν ἔρευνα
τοῦ ὁποῖου τόσα χρωστᾶμε — γράφει
στὸν «Ἀναδρομὴ τῆς Ἀττικῆς» (ἐκδ.
Μιχ. Ζηκάκη, Ἀθήνα, 1920, σελ. 55)
ὅτι ἡ Πεντέλη, στὴν περίοδο τοῦ Χρι-
στιανικοῦ βίου, μποροῦσε νὰ ὀνομασθεῖ
καὶ «Βουνὸν τῶν Ἀσκητῶν, τῶν ἀμέσων
αὐτῶν διαδόχων τῶν Νυμφολήπτων»,
γιατὶ παντοῦ βρίσκονταν ἀσκητές, ποὺ
ζοῦσαν ἄγνωστοι καὶ λησμονημένοι. Ὁ
Ἰδιος, καθὼς καὶ ὁ παλιὸς γεωγράφος
καὶ φυσιολάτρης φίλος μας μακαρίτης
Ι. Σαρρῆς, ὑποστηρίζανε ὅτι παλιὰ ἐκ-
κλησιαστικά ἔγγραφα χαρακτηρίζαν τὴν
Πεντέλη ὡς ὅρος τῶν Ἀμώμων. Ὁ Κα-
μπούρογλου γράφει ἀκόμα: «Ὅταν ἡ
ψυχὴ κατορθώσῃ νὰ πείσῃ τοὺς ἀθηναί-
κους πόδας νὰ ζητήσουν ἀνανέωσιν
αἵματος καὶ ἀναγέννησιν ἐλπίδας, ὥς
χάσουν ὀλίγας ὥρας ἀποθαρμάζοντες

κάποιαν γλυφὴν τοῦ Πεντελικοῦ (ποῦ)
εἶναι τὸ ἀέτωμα τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀττικῆς
᾽Ωραιότητος».

Αὐτό, λοιπόν, τὸ θεῖο βουνό, ποῦ ἡ
φύση τοῦ εἶχε πλάσει λευκὰ τὰ σωθικά
του καὶ ὁ Περικλῆς τὰ χρησιμοποίησε
γιὰ νὰ κοσμήσῃ τὰ ἀθάνατα μνημεῖα
τῆς Ἀθήνας, ἔγινε παρανάλωμα ἀπὸ
τοὺς κερδοσκόπους λατόμους, ποῦ τὸ
διαγοῦμισαν ἄκαρδα καὶ ἐξακολουθοῦν
νὰ τὸ ἀνατινάζουν, νὰ τὸ ξεχαρβαλώνουν,
γιὰ νὰ τοῦ πάρουν τὰ μάρμαρα νὰ φτιά-
ξουν νεροχύτες καὶ νὰ ἐπενδύσουν τουα-
λέτες! Ἡ Πεντέλη ἔφτιαχνε κάποτε
Παρθενῶνες καὶ σήμερα ντύνει λουτρά
καὶ ἀποχωρητήρια. Τὶ καὶ ἂν φωνάζει
εἴκοσι χρόνια τώρα καὶ ὀργανώνει φω-
τογραφικὲς ἐκθέσεις τῶν καταστροφῶν
τῆς ἡ Κοσμητεία Ἐθνικοῦ Τοπίου καὶ
Πόλεων; Τὶ καὶ ἂν δίνονται κάθε φορὰ
κυβερνητικὲς ὑποσχέσεις, τὸ ἔργο τοῦ
ἀφανισμοῦ συνεχίζεται ἀνεμπόδιστα καὶ
τώρα, φαίνεται, πῶς θ' ἀρχίσῃ ἡ κατα-
στροφὴ καὶ τῆς ἀνατολικῆς μεριᾶς,
ποῦ βλέπει στὸν Εὐβοϊκόν. Οἱ λατό-
μοι στέκονται πιὸ πάνω καὶ ἀπὸ τὸ Κρά-
τος. Μὰ καὶ τῶν οἰκιστῶν, ποὺ «κόπτον-
ται» σήμερα μὲ διαμαρτυρίες καὶ φωτο-
γραφικὲς ἐκθέσεις γιὰ τὴ διάσωση τοῦ
βουνοῦ, δὲν εἶναι λιγότερες οἱ εὐθύνες,
ἀφοῦ ἀπλώθηκαν παντοῦ, τὸ πετσόκο-
ψαν καὶ τὸ οἰκοπεδοποίησαν.

Σ' αὐτὸ τὸ ἔσοχο σὲ κάλλος ἀττικό
βουνό, καθὼς εἶναι γνωστὸ, ἀνέβηκε
τὸ καλοκαίρι τοῦ 1893 (15 Ἰουλίου) ὁ
πονεμένος ποιητὴς Κώστας Κρυστάλ-
λης, μαζί μὲ φιλικὴ συντροφιά του. Ἐ-
νας ἀπὸ τοὺς συνοδοιπόρους του, ὁ ἡ-
πειρώτης λόγιος Γ. Γάγαρης, ἔγραψε
δυὸ χρόνια ἀργότερα: «...ἐμείναμεν ὅ-
λην τὴν ἡμέραν πλησίον τοῦ ἐρμηκῶ

μοναστήρι, κάτω από τον παχύ ισκιο των δέντρων, εκεί όπου λησμονάει όλα τα βάσανα και τες πίκρες(...). Θυμήθηκα αυτή την ημέρα και έκρινα καλόν να δημοσιέψω το ποίημα που έγραψεν εκεί».

Εκεί ο άμοιρος ποιητής, συνεπαρμένος, έγραψε την «Πεντέλη» του, για να πει — με πόση εὐλάβεια — «εγὼ στοὺς ἄσπρους κόρφους σου δὲ θὰ ν' ἀπλώσω χέρι» μὰ για νὰ διαλαλήσει τὴν ἀγάπη του γιὰ «τὲς ὁμορφιὲς του — ποὺν θεϊκὲς παραδεισοπλασμένες» γι' αὐτὸ καὶ τ' ἀγαπάει, «περίσσια ἀπ' ὅλα τ' ἄλλα». Αὐτός, βέβαια, δὲν ἄπλωσε χέρι στοὺς ἄσπρους κόρφους του, βρέθηκαν ὅμως ἄλλοι ποὺ δὲ σεβάστηκαν τίποτα.

Σ' αὐτὸ τὸ τέως βουνὸ γυρίζει τούτη τὴ στιγμή συγκινημένη ἡ σκέψη μου. Ἐχουνε περάσει ἀπὸ τότες 36 χρόνια. Τὸ διοικητικὸ συμβούλιο τῆς Ὁμοσπονδίας Ἐκδρομικῶν Σωματείων τῆς Ἑλλάδος — ὅπου μιὰ ομάδα ἐκλεκτῶν φυσιολατρῶν, ποὺ δὲ βολεῖ νὰ τοὺς ὀνοματίσω ἐδῶ, εἶχε ἀφιερῶσει τὸν οἶστρο της — τιμώντας τὴ μνήμη τοῦ Κρυστάλλη, εἶχε ἀποφασίσει νὰ τοῦ στήσει τὴν προτομὴ τοῦ στὸ ἀγαπημένο του βουνό. Μὲ δαπάνη τοῦ τότε ὑπουργοῦ δικινητῆ τῆς Ἀθήνας Κ. Κοτζιά, ὁ γλύπτης Γεωργ. Ματαράγκας ἀνέλαβε νὰ φιλοτεχνήσῃ τὸ ἔργο. Πρόεδρος τῆς Ὁμοσπονδίας τότε ἦταν ὁ Γ. Κ. Σταμπολῆς καὶ γεν. γραμματεὺς ὁ ὑποφαινόμενος. Ἀπὸ τὸ συμβούλιο εἶχαμε οἱ δύο ὀριστεῖ νὰ παρακολουθοῦμε τὴν κατασκευή. Κάθε βδομάδα πηγαίναμε καὶ οἱ δύο μας στὸ ἐργαστήρι τοῦ γλύπτη ὥσπου τελείωσε. Ὁ φίλος φυσιολάτρης καὶ ἐκλεκτὸς συγγραφέας καὶ δημοσιογράφος Παῦλος Κυριαζῆς, ἐργαζότανε τότε στὸ Ὑπουργεῖο Διοικήσεως Πρωτεύουσας, εἶχε βοηθήσει πολὺ τὸ ἔργο τῆς ΟΕΣΕ.

Διαλέξαμε τὴν τοποθεσία, στὴν πλατεία τῆς Ἀγίας Τριάδας, καὶ στήσαμε τὴν προτομὴ ἔτσι ποὺ ὁ ποιητὴς ν' ἀγναντεύῃ βορινὰ τὴν κορφή τοῦ ἀγαπημένου του βουνοῦ. Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ ἀξέχαστου φίλου ποιητῆ Τάκη Καρρά, προϊσταμένου τότε τῆς δασικῆς προπαγάνδας τῶν Ὑπουργείων Γεωργίας, μὲ τὴ συμπράσταση θαρρῶ τῆς Κοινότητος Πεντέλης καὶ τὰ ἀδιάκοπα ἀνεβοκατεβάσματα στελεχῶν τῆς ΟΕΣΕ, δεντροφυτεύθηκε ὁ περίγυρος χώρος. Καὶ στίς 5 Μαΐου 1940, ἡμέρα Πέμπτη — θάταν ὑποθέτω τῆς Ἀναλήψεως — σὲ μιὰ πανεκδρομικῇ ἐξόρμησι ἐγίναν τὰ ἀποκαλυπτήρια τῆς προτομῆς μὲ κάθε ἐπισημότητα. Ἀπὸ τὴν Ἀθήνα καὶ τὸν Πειραιᾶ, ὅλα τὰ ἐκδρομικὰ σωματεῖα, σὲ ἓνα πρωτοφανῆ λαϊκὸ συναγερμό, μὲ χιλιάδες ἐκδρομεῖς, ἀνέβηκαν ἀπὸ τὸ πρωὶ στὴν Πεντέλη καὶ συγκλίνοντας μαζεύτηκαν ὅλοι τὸ ἀπόγευμα στὸν ἄντρο τοῦ μνημείου, γιὰ νὰ καταθέσουν, μαζὶ μὲ τὴν ἀγάπη τους, καὶ τὰ ἀγρολούλуда ποὺ εἶχαν συνάξει στίς πλαγιὲς καὶ τίς ρεματιὲς τοῦ βουνοῦ.

Ἔτσι τιμήσαμε οἱ φυσιολάτρεις καὶ τὸν ποιητὴ τοῦ βουνοῦ καὶ τῆς στάνης, καὶ τὸ ὡραῖο βουνὸ τῆς Πεντέλης, τὴν πρόσοψη αὐτῆς τῆς Ἀθήνας, ποὺ καταθρυμματίζεται σήμερα τόσο ἄστοργα καὶ βάρβαρα ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη ἀναισθησία, πρὸς δόξαν τοῦ Νεοελληνικοῦ μας πολιτισμοῦ. Τὸ σημεῖωμα τοῦτο ἂς θεωρηθῇ σὰν μιὰ ἔντονη διαμαρτυρία γιὰ τὸ ξεθεμέλιωμα τῆς Πεντέλης καὶ μαζὶ σὰν μιὰ ἐλάχιστη συμμετοχὴ μου στὸν ἑορτασμὸ τῶν 40 χρόνων τῆς Ὁμοσπονδίας Ἐκδρομικῶν Σωματείων τῆς Ἑλλάδος, στὸ ἔργο τῆς ὁποίας μὲ τόση ἀγάπη καὶ ἀφοσίωσι σῶσαμε, γιὰ ἀρκετὰ χρόνια, τὸν ἑαυτὸ μας.

ΤΑΣΟΣ ΖΑΠΠΑΣ

Μὲ τὸ τεῦχος αὐτὸ τὸ περιοδικὸν «Κρυστάλλης» εἰσέρχεται
στὸ 32ον ἔτος τῆς συνεχοῦς ἐκδόσεώς του.

ΔΗΜ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ

Ὁ Πρωτοπόρος τῆς Φυσιολατρικῆς ἰδέας

Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

Λημοσιεύουμε περίληψη τῆς ὁμιλίας ποὺ ἔκανε στὰ Ἐντενκτήριά μας στίς 30-10-75 ὁ ἐκλεκτὸς φίλος τοῦ Συνδέσμου μας, δημοσιογράφος — λογοτέχνης κ. Βάσος Κωνσταντινίδης, γιὰ τὸν Δ. Καμπούρογλου.

Ὁ Δημήτρης Γρηγ. Καμπούρογλου, ὁ φανατικὸς Ἀθηναϊολάτρης καὶ ἱστοριοδίφης εἶχε καὶ μιὰν ἄλλη πλευρά, τὴν ἐκδρομικὴ καὶ ἰδιαίτερα τοῦ πρωτοπόρου τῆς φυσιολατρικῆς ἰδέας, ποὺ σπάνια τὴν ἀναφέρουν οἱ ὁμηγεῖς του. Γιατὶ ὁ Δημήτρης Καμπούρογλου, δὲν ἦταν μόνον μιὰ πληθωρικὴ πνευματικὴ φυσιογνωμία, ἓνας ἐξαιρετικὸς λογοτέχνης, μελετητὴς, ἱστορικὸς, ποὺ γέμισε μὲ τὸ ἔργο καὶ τὴν παρουσία του 50 χρόνια πνευματικῆς δημιουργίας καὶ γιὰ τὸ ὅποιο ὁ μεγάλος μας ποιητὴς Κωστῆς Παλαμᾶς εἶπε:

«Πάντα μένει μέσα μου ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ τιμὴ πρὸς τὸ συναπτό, τὸ ἀδιάκοπο, τὸ ἀμπτόστρεπτο καὶ χαρακτηριστικὸ ἔργο του». ἄλλὰ ὁ ἰδρυτὴς τοῦ πρώτου ὀργανωμένου ἐκδρομικοῦ σωματείου, μολονότι ὁ ἴδιος εἶχε πάντα μιὰν ἐμφυτὴ ἀποστροφή πρὸς τίς ὀργανώσεις καὶ τὰ σωματεῖα.

Ἀκόμη ἐδῶ πρέπει νὰ ὑπογραμμισθῇ καὶ ἡ σατιρικὴ καὶ χιουμοριστικὴ διάθεσις ποὺ διέκρινε τὸν Καμπούρογλου (Καὶ τὴν ἡμέρα τῆς γέννησής του σατίρισε, γράφοντας ὅτι τὴν ἡμέρα αὐτὴ — 1852 — ἔπεσε μιὰ κολώνα ἀπὸ τίς στήλες τοῦ Ὀλυμπίου Διός), ὅπως τὸ χιουμοριστικὸ ποὺ εἶπε: «Πεῖντα χρόνια δούλεψα καὶ ἔγραψα καὶ γράφω χωρίς ποτὲ νὰ φοβηθῶ γεράματα καὶ τάφο». Ἀκούραστος πεζοπότης καὶ ἐρευνητὴς τῆς κάθε σπιθαμῆς τῆς Ἀττικῆς

γῆς δὲν τὴ βλέπει σὰν μιὰ περιοχὴ «νεκροῦ ἱστορικοῦ χαρακτήρος καὶ χώρου τοῦ ἑλληνικοῦ θαύματος», ἀλλὰ τὴ βλέπει σὰν μιὰ περιοχὴ αἰθερίων γραμμῶν καὶ πτυχώσεων, σὰν γεννήτρια τῆς ὁμορφιᾶς καὶ τοῦ ὡραίου, ὅπως τονίζει στὸν «Ἀναδρομάρη» του:

«Ἡ Ἀττικὴ περιέχει εἰς μικρογραφίαν ὅ,τι ἐπιθυμεῖ νὰ ζητήσῃ κανεὶς ἀπὸ τὴν γαλήνη, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἀγριότητα τῆς φύσεως». καὶ ὅπως λέγει στὸ χαιρετισμὸ τοῦ πρὸς τὴν Ἀττικὴ:

«Πολὺ εὐτυχισμένος ἀλήθεια, «ὄλβιος», ὅπως ἔλεγαν οἱ ἀρχαῖοι μας πρόγονοι, εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος μπορεῖ νὰ ἀγαπᾷ τὴν Ἀττικὴν: «τῶν Θεῶν τὸ κτίσμα».

Ξεκινώντας ἀπὸ αὐτὴ τὴν φυσιολατρικὴ καὶ ἐρευνητικὴ διάθεσις ὁ Καμπούρογλου, ἐδημιούργησε τὴν πρώτη ἐκδρομικὴ συντροφιά καὶ νὰ πῶς μᾶς τὴν περιγράφῃ στὰ 1870:

«Ἡ πρώτη ἐκδρομικὴ συντροφιά, χωρίς νὰ ὀνομασθῇ ἔτσι ἢ νὰ θεωρῇ τὸν ἑαυτὸν τῆς ὡς τοιαύτην, ἀπετελεῖτο ἀπὸ μιὰ συντροφιά πέντε συμμαθητῶν μου, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ εἴς ἦσαν ἐρωτευμένοι. Λέγω δὲ εἴς, διότι ὁ ἕκτος ἦτο συμμαθητὴς μας, χάριν τοῦ ὁποίου (εἶχε σοβαρὰ πάρεϊ τὸ πράγμα καὶ ἦταν βαρεῖα χτυπημένος) καὶ πατινάδες ἐκάναμε, διότι ἀπὸ τὴ συντροφιά μας ἦσαν δύο κίθαρωδοὶ καὶ ἓνας φλαουτίστας, ἐκ τῶν ὁποίων κίθαρωδῶν ὁ ἓνας, καὶ τραγουδιστής, ὁ ὑποφαινόμενος. Ὡς ἐρωτευμένοι, λοιπόν, φυσικὸν ἦτο νὰ παίρνομε τὰ βουνά. Ἐνῶ λοιπόν τὸ Σαββατόβραδον συνήθως κάναμε τὴν πατινάδα μας, τὴν Κυριακὴν ἀπὸ τὸ βαθὺ ὕδρον ξεκινούσαμε νὰ πᾶμε πρὸς τὴν Καισαριανὴ ἢ τὴν Πεντέ-

λη. Περνούσαμε την ημέρα μας στις ρεματιές ή το χειμώνα σε κανένα χάλασμα, όπου ανάβαμε φωτιά από αφάνες που ή φλόγα τους ήταν σαν χρυσός διαλελυμένος, ανερχόμενος στους ουρανούς από τους εκδρομείς, που αποδεικνύουν τοιούτοτρόπως πώς δεν τους χρησιμεύει ο χρυσός επί της γής... Τό βράδυ επιστρέψαμε ένθουσιασμένοι με την ψυχήν γεμάτη θάρρος, ἐλπίδα, ἀγνόητα καί... σχετικήν ἀρετήν. Έτσι ἐλατρώσαμε την φύσιν, χωρίς να της τό πούμε. Η συντροφιά μας κράτησε από τό 1870 έως τό 1880 καί ήταν ὁμολογουμένως ὁ πρῶτος φυσιολατρικός σύνδεσμος».

Ἀλλά τό ὠραιότερο, σπινθηροβόλο δαίγμα τοῦ ἀπαράμιλλου κεφιοῦ του εἶναι τό μανιφέστο πού ἀπύρηνε ὁ Καμπούρογλου, ἐνδίδοντας στίς παρακλήσεις τῶν φίλων του, με τήν ἵδρυσή τοῦ σωματείου: «Οἱ δώδεκα Ἀπόστολοι» ἀπό τόν ὁποῖον προήλθε τό πρῶτο συστηματικά ὀργανωμένο ἐκδρομικό σωματεῖο ὁ «Ὀδοιπορικός Σύνδεσμος», στή 1921, καί συνέχειά του εἶναι στή 1935 ἡ Ἑλληνική Περιηγητική Λέσχη. Τό μανιφέστο πού κυκλοφόρησε τά Χριστούγεννα τοῦ 1920, ἔγραφε τά ἑξῆς:

«Έως τό φῶς ἀκμήν πάρεσσι περιπατῶν δέ, πρὶν ἢ κλεισθῆναι τήν τοῦ νυμφῶνος θύραν».

ΠΑΧΩΜΙΟΣ ΜΟΝΑΧΟΣ

Φίλοι Κύριοι,

Καταρτίζω Σύνδεσμον εἰς τό ὄνομα τῶν 12 Ἀποστόλων. Σκοπός μου εἶναι νά γνωρίσουν τήν Ἀττικήν, ἀλλά καί τήν Ἑλλάδα πᾶσαν ἀποστολικῶς. Ὁ Σύνδεσμος διευθύνεται ἀπό 12μελές ἰσόβιον Συμβούλιον, ἀναπληρουμένων τῶν τυχόν ἀποσυρομένων συμβούλων — διότι τά μέλη ἐν γένει τοῦ Συνδέσμου θά εἶναι ἀθάνατα — δι' ἄλλων καί διὰ τῆς φανεράς ἐκλογῆς.

Ὁ Σύνδεσμος, πλὴν τῶν συμβούλων, ἤτοι προέδρου, δύο ἀντιπροέδρων, γενικοῦ γραμματέως, κεντρικοῦ ταμίου, ἀρ-

χηγοῦ τῶν ἐκδρομῶν, κηδεμόνος τῆς καλοπεράσεως, διευθυντοῦ τῆς Μουσικῆς καί τῶν Ἀσμάτων, προισταμένου τῆς ὁμάδος τῶν Ἀρχαιολόγων, Παλαιολόγων, Ζωγράφων, Φωτογράφων καί Καλλιτεχνῶν ἐν γένει τοῦ Συνδέσμου, εἰσηγητοῦ τῶν προτάσεων, ἀνακοινώσεων, ὁμιλιῶν, διαλέξεων καί εἰσηγήσεων, ἐπιμελητοῦ τῶν συλλογῶν καί τῶν δημοσιευμάτων καί χρονογράφου καί βιογράφου, πλὴν τῶν δώδεκα αὐτῶν, ὁ Σύνδεσμος θά ἔχη καί ἐπιστάτην ἐπὶ τῶν μεταφορῶν. Αὐτός ἡμπορεῖ νά εἶναι καί γάϊδαρος.

Ὅταν τά ἱδρυτικά μέλη γίνουν 40, τότε οὗτοι, συνερχόμενοι εἰς συνέλευσιν, ἥτις θά εἶναι συντακτική, θά ἀποφασίσουν διὰ τὰς λεπτομερείας καί διὰ τό γυναικεῖον ζήτημα».

Ποιό εἶναι ὅμως τό γυναικεῖο ζήτημα πού ἀναφέρει ὁ ἀξέχαστος Ἀθηναϊολάτρης στή μανιφέστο του; Μαζί με τό φόβο καί τήν ἀποστροφή πού εἶχε πρὸς τὰς σωματικὰς ὀργανώσεις ὁ ἀκούραστος πεζοπόρος, ἐπίστευεν ὅτι οἱ γυναῖκες πρέπει νά μένουν μακριά ἀπό μιὰ τέτοια κίνηση. Ἀντίληψη πού δικαιολογεῖται γιὰ τήν ἐποχὴν ἐκείνη, γιὰτί οἱ γυναῖκες πού ἔπαιρναν τότε μέρος στίς ἐκδρομὲς ἦσαν «οἱ ἀποτυχημένες τῆς ζωῆς καί τοῦ ἔρωτα», κάτι σάν τις γυναῖκες πού ἀσχολοῦνταν παλαιότερα στή χώρα μας με τὰ Γράμματα καί τις Τέχνες... Φυσικά ἡ διαφορὰ μέσα στήν 50ετία πού διέρρευσε εἶναι τεράστια, καί ἂν ζοῦσε σήμερον ὁ Καμπούρογλου, ἄλλως θά ἐκφορῶνταν γιὰ τις γυναῖκες.

Πάντως παρὰ τις ἐπιφυλάξεις του, ὁ Καμπούρογλου, ἐνέδωσε καί τὸν Ἀπρίλη τοῦ 1921 γίνεται, με μεγάλη συγκέντρωση διακινουμένων, πεζοπόρων, φυσιολατρῶν καί προσωπικοτήτων, ἡ ἐπίσημη τελετὴ τῆς ἱδρύσεως τοῦ «Ὀδοιπορικοῦ Συνδέσμου».

Ὁ Καμπούρογλου, με τήν γνώριμη χιουμοριστική του διάθεση, εἶπε, μεταξὺ ἄλλων, στή ἀκραστήριον πού κρεμόταν ἀπὸ τὰ χεῖλη του, τὰ ἑξῆς:

«Ὁμολογῶ, ὅτι ἡ αἰθουσα αὐτή, πού

Ανάβασις σὸ Παναχαϊκόν

2096η ἐκδρομή, 421η ὀρειβατικὴ ἀνάβασις τοῦ «Κρυστάλλη», 29-30(ΙΙ)1975

Α'

Ὁ Νοέμβριος συμπλήρωνε τις ἡμέρες του καί τό φθινόπωρο παρέδιδε τήσκατλή τοῦ καιροῦ σὸ διάδοχό του.

Ἡ ἀσταμάτητη βροχὴ πού κρατοῦσε ἀπὸ τὴν αὐγὴ, δυνάμωσε κατὰ τό μεσημέρι, ἀνοίγοντας τοὺς κρουνοὺς τοῦ οὐρανοῦ καί μεταμορφώνοντας τοὺς δρόμους σὲ χειμάρρους. Θά ἔλεγε κανεὶς πὼς ὅσα νερά χρωστοῦσε τό στεγνὸ φθινόπωρο στή γῆ, βάλθηκε νά τὰ ἐξοφλήσῃ τὴν τελευταία του ἡμέρα, σάν νά μεταμελήθηκε γιὰ τὴ σοβαρὴ παράλειψη καί ζητοῦσε ἐξιλέωση γιὰ τό παράπτωμά του. Τὴ νεροποντὴ αὐτὴ τὴν πλήρωσαν με πλημμύρες τὰ ὑπόγεια τῶν πόλεων καί τὰ παρόχθια χτήματα τῶν χωριῶν. Ἐπηρεάσε ἀκόμη καί τοὺς ὀρειβάτες τοῦ «Κρυστάλλη» πού ἔφθαν ἕνας ἕνας καθυστερημένοι καί καταβρεγμένοι ἐκεῖ πού τοὺς περίμενε τό αὐτοκίνητο νά τοὺς μεταφέρῃ στήν Πάτρα γιὰ ν' ἀνεβούν σὸ Παναχαϊκόν. Στὸ δίλημμα τοῦ δισταγμοῦ τους,

ἂν θά ἔπρεπε ἢ ὄχι νά γίνῃ ἡ ἐξοδος μ. αὐτὴ τὴ θεομηνία, ἐκερδισε ἡ καταφατικὴ ἀποψη, γιὰτί ἔτσι ἀπαιτοῦσε ἡ τιμὴ τοῦ ἀθλήματος, πού θέλει τὴν ὀρειβάσι νά γίνεταί με ὁποιοσδήποτε καιρικὲς ἰδιοτροπίες.

Ὁ Ἐθνικὸς δρόμος Ἀθηνῶν-Πατρῶν ἔμοιαζε σάν μιὰ δλισθηρὴ πίστα πού ὠδηγοῦσε κατὰ ἐκεῖ πλήθη προσκυνητῶν γιὰ τὴν ἑορτὴ τοῦ πολιοῦχου Ἀγίου Ἀνδρέα. Ἀνάμεσά τους καί οἱ πιστοὶ τῆς ὀρειβάσις ἔτρεχαν πρὸς τὴν ἀφειτηρία τοῦ δικοῦ τους σίβου πού ἦταν ἡ πόλη τοῦ ἐορτάζοντος ἁγίου.

Ἡ Πάτρα, φωταγωγημένη, δεχόταν πιστοὺς ἀπ' ὅλες τις μεριές, με κάθε μέσο συγκοινωνίας καί τοὺς ὠδηγοῦσε σὸ μεγαλοπρεπὴ ναὸ τοῦ προστάτη ἁγίου της, γιὰ νά λάβουν μέρος στή λιτανεία καί στή δοξολογία.

Τό πούλμαν τῶν ὀρειβατῶν ἀνηφόρισε πρὸς τό προάστιο Ρωμανὸ ἀπ' ὅπου θά γινόταν νυκτερινὴ ἀνάβαση μέχρι τό καταφύγιο τοῦ Παναχαϊκοῦ γιὰ διανυκτέρευση. Ἡ χάρη ὅμως τοῦ

πρῶτη φορὰ εἰσέρχομαι καί ἡ ὁποία καί ὡς περιβάλλον καί ὡς περιβαλλόμενον ἔχει συγκεντρῶσει τόσην νεότητα, τόσην ὁμορφιά καί τόσην ἀκμήν, προκάλεσε τὸν θαυμασμόν μου. Δηλαδή τὴν ἔπαθον ἕναν παπᾶ — κατὰ μοιραίαν σύμπτωσιν Δημήτριος ἐλέγετο καί αὐτός — πού ὅταν ἡ παπαδιά του, με τὴν βοήθειαν πάντοτε τοῦ Θεοῦ, ἀπέκτησε καί τό τρίτο ἀρσενικὸ παιδί, τῆς εἶπε μιαν ἡμέραν: «Ἐγὼ θά γῶν. Κάτω ἐκεῖ μακρὰ, στήν Ἀφρική, ἐπάρχουν μερικοὶ Ἕλληνες πλούσιοι, πού χρειάζονται παπᾶ. Ἐγὼ θά σοῦ στέλνω ἀπὸ ἐκεῖ τακτικὰ λεπτὰ, κι' ἂν ὁ Θεὸς θέλῃ νά ζήσουμε ὅλοι, θέλω τὸν πρῶτον μου γνιὸ νά τὸν βάλῃς στήν Ριζάρειο, με τὴν ὑποχρέωσιν νά γίνῃ παπᾶς, τὸν δεύτερον στήν Σχολὴν Ἐδελπίδων, γιὰ νά βγῇ ἀξιωματικός,

καί τὸν τρίτον στή Σχολὴν Δοξίμων, γιὰ νά βγῇ ἀξιωματικὸς τοῦ Ναυτικοῦ. — Βοὲ παπᾶ μου, κάτσε ἐδῶ πού κάθεσαι, βοὲ καλέ μου, βοὲ καλέ μου. Τίποτε αὐτός. Ἐργε. Πέρασαν πολλὰ χρόνια, ἐπὶ τέλους γένησε ὁ παπᾶς καί κατέβηκαν ὅλοι στὸν Πειραιᾶ νά τὸν ὑποδεχθοῦν. Τρίβει καί ξανατρίβει τὰ μάτια του ὁ παπᾶς. Τί νά ᾄδῃ; Ὁ πρῶτος γνιὸς τοῦ ἦταν Μητροπολίτης, ὁ δεύτερος στρατηγὸς καί ὁ τρίτος ναύαρχος».

Εἶναι ἐκδηλὴ ἡ συμβολικὴ καί προφητικὴ σημασία τοῦ ἀνεκδότου, με τό ὅποιο θέλησε ὁ Καμπούρογλου νά ἐπισημάνῃ στοὺς πρῶτους ὁπαδούς του τὸ δρόμο καί τὴ μελλοντικὴ τους ἱκανοποίηση, ὅπως καί αὐτοῦ τοῦ ἴδιου τὴν ἥθικὴ δικαίωση.

ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΑ ΠΑΛΙΑ

ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ ΛΕΟΝΤΗ

Ἁγίου δὲν εὐδόκησε νὰ ἐπιτρέψη τὴν ἀνάβαση τῶν ὄρειβατῶν τὴ νύχτα τῆς παραμονῆς τῆς γιορτῆς του. Ἡ ἐπίμονη βροχὴ δυνάμωσε ἀκόμη περισσότερο καὶ συνέχιζε, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἐλπίδα διακοπῆς. Ἐμοιαζε σὰν κάτι νὰ χρωστοῦσαν οἱ ὄρειβάτες στὸν Ἅγιο τῶν Πατρῶν καὶ τοὺς ἔφραξε τὸ δρόμο.

Ποιὸς ξέρεי τίς θεῖες βουλές; Ἴσως γιὰ νὰ τοὺς σώσῃ ἀπὸ μιὰ νυχτερινὴ περιπέτεια, μέσα στὸ σκοτάδι, ἀνάμεσα σὲ ἄγνωστες ἀτραπούς καὶ σὲ ἐπικίνδυνους γρεμούς. Ἴσως γιὰ νὰ τοὺς φρονιματίσῃ πὼς ὀφείλαν πρῶτα νὰ ἐκπληρώσουν ἓνα ἐπικαίρο θρησκευτικὸ καθήκον καὶ ἔπειτα νὰ ξεκινήσουν. Ἴσως, ἀκόμη, γιὰ νὰ τοὺς ἐπιφυλάξῃ, σὰν θαυματουργικὴ ἀποκάλυψη, κάποιο ἀπροσδόκητο εὐεργέτημα γιὰ τὴν ἀνάμνηση τῆς πανηγυρικῆς γιορτῆς του. Οἱ βουλές τῶν ἁγίων εἶναι ἀνεξιχνίαστες στὴ σκέψη τῶν ἀνθρώπων.

Οἱ ὄρειβάτες, ἀπὸ ὀρθοφροσύνη ἢ ἀπὸ ἔνστικτο, ἀπὸ ἔμπνευση, ἢ ἀπὸ θεῖα φώτιση, ματαίωσαν τὴ νυχτερινὴ ἀνάβαση καὶ γύρισαν στὴν Πάτρα γιὰ διαφυγὴν.

Κατεβύθησαν στὸ ναὸ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, ἀναψαν εὐλαβικά τὸ κερί τους στὴ χάρη του, προσκύνησαν τὸ σεπτὸ σκῆνωμά του καὶ προσευχήθηκαν γιὰ τὴν εὐδωξη τοῦ προορισμοῦ τους.

Πραγματικὸ θαῦμα ἦταν ὅ,τι συνέβη ἐκεῖνη τὴ νύχτα. Σταμάτησαν οἱ κατακλυσμιαῖες βροχές, ἀποσύρθηκαν τὰ πυκνά σύννεφα, ξαναφάνηκαν τὰ λαμπρά ἄστρα.

Τὸ πρωὶ τῆς Κυριακῆς 30 Νοεμβρίου, ἀνήμερα στὴ γιορτῇ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, οἱ ὄρειβάτες τοῦ «Κρυστάλλου» εἶχαν τὴν εὐτυχία νὰ δεχθοῦν τὴν εὐλογία τοῦ Ἁγίου μετὰ τὴν ἀνατολὴ ἐνὸς ὁλόλαμπρου ἡλίου, ἀπὸ τὴν κορυφὴ τοῦ Παναχαϊκοῦ, σὰν θεῖα παραχώρηση γιὰ τὴν αἴσια ἐκβαση τοῦ ἀνοδικοῦ τους ἔργου. Ὅταν χτυποῦσαν οἱ καμπάνες τῶν ἐκκλησιῶν οἱ ὄρειβάτες ἄφηναν τὸ προάστιο Ῥωμανὸ καὶ πῆγαιναν κατὰ ἐκεῖ πού τοὺς καλοῦσε, τοὺς φώτιζε καὶ τοὺς θέρμαινε ἡ λάμψη τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου.

Ὁ ἀνήφορος ἦταν ἀπότομος καὶ κουραστικὸς ἀλλὰ ἡ ἀπόφαση ἀμετάκλητη, ν' ἀνεβοῦν ἀπὸ τοὺς πρόποδες στὸ καταφύγιο καὶ ἀπὸ ἐκεῖ στὴν κορυφὴ, σὲ μιὰ μέρα μέσα, καλύπτοντας καὶ τὸ κενὸ πού ἄφησε ἡ βραδινὴ ἀναβολὴ τῆς πορείας, πού δὲν ἔγινε ἐξ αἰτίας τῆς βροχῆς.

Πέρασαν ἀπὸ τὸ χεῖλος τοῦ χαλαρόμορφου χειμάρρου πού χθές ἦταν θηρίο καταστρεπτικὸ καὶ σήμερα ἔγινε ἄρνι εἰρηνικὸ, καὶ ἔφθασαν στὴ ρεματιά τῶν πλατανιῶν πού παραμένει σὰν ἀρχαιολογικὸ μνημεῖο, ἡ ἐκατόχρονη δεξαμενὴ τοῦ ὑδραγωγείου τῆς Πάτρας μετὰ τὴ χρονολογία τοῦ μαρμάρου τῆς ΑΩΟΓ' (1873).

Διέσχισαν τὸ φραγμὸ τῶν θάμνων τῶν πουρναριῶν πού ντύνουν τὴν ἀποτομὴ πλαγιά καὶ συγκρατοῦν τὴν κατωλισθῆση τῶν χωμάτων καὶ προσατεῦουν τὰ χωριά, συνάντησαν τὸν ἀμαξιτὸ δρόμο καὶ ὠδηγήθηκαν ἀπ' αὐτὸν μέχρι τὸ μισοτελειωμένο νοσοκομεῖο, σὲ μιὰ ἀπόμερη, εἰρηνικὴ ἀγκαλιὰ τῶν ὑπωρειῶν τοῦ μεγάλου βουνοῦ. Ἐκεῖ κοντὰ ἓνας μικρὸς οἰκισμὸς μετὰ λίγα παμπάλαια, ἔρημα μισοερείπωμένα σπιτάκια καὶ ἓνα ἐκκλησάκι ἀνάμεσα τοὺς, μετὰ τοὺς ἄδειους κήπους ὁλόγυρα καὶ τὰ γυμνωμένα δέντρα, πού στὰ κλαδιά τους κλαψουρίζει ὁ μοναχικὸς καλογιάννος, ἔδιναν, ὅλα αὐτὰ τὰ ἀπομεινάρια, μέσα στὴν πένθιμη χειμωνιάτικη ὄψη τους, μιὰ ἀπαισιόδοξη νότα τῆς ματαιότητος τῶν ἐγκοσμίων καὶ τῆς προσκαιριότητος τῶν φθαρτῶν.

(Συνεχίζεται)

ΕΥΧΕΣ

Ὁ τέως πρόεδρος καὶ ἱδρυτὴς τοῦ «Κρυστάλλου» κ. Δημ. Βλασσόπουλος εἰσήχθη σὲ Νοσοκομεῖον διὰ νὰ χειρουργηθῇ στὸ τραυματισμένο πόδι του.

Τὸ Δ.Σ. τοῦ Συνδέσμου τοῦ εὐχεται ὁλόψυχα καλὴν ἐπιτυχίαν. Νὰ γίνῃ σιδερένιος-χαλκέντερος, ὅπως πρὶν, καὶ γρήγορα νὰ τὸν ἔχουμε κοντὰ μας.

Τὸ προηγούμενο τρίμηνο χειρουργήθηκαν ἐπιτυχῶς τὰ μέλη τοῦ Συνδέσμου κ.κ. Δ. Ἀθανασίου, Γ. Νουάρου καὶ Μαρ. Βασίλου. Τοὺς εὐχόμεθα νὰ εἶναι σιδερένιοι.

Εἰκόνες ἀπὸ ἓναν Αἰῶνα Ῥωμαντισμοῦ τῆς «πεισιθανάτιας» ἐκείνης ἐπιδημίας, μᾶς θυμίζουν τὰ ποιήματα τοῦ Ἀλέξανδρου Ραγκαβῆ, τοῦ Ἀχιλλέου Παράσχου καὶ τοῦ Ἀλέξανδρου Σούτσου. Ἀφίνοντας τίς Ἀναμνήσεις ἀπὸ τὰ παλιὰ νὰ κυριαρχήσουν στὴν καρδιά καὶ στὸ νοῦ μας, εἶναι σὰν νὰ παραδινόμαστε ἀθέλητα, σὲ κάποιο μαγικὸ χέρι, πού μᾶς ὀδηγεῖ ἀπαλὰ σ' ἓνα Ῥωμαντικὸ Παλάτι ὅπου φωλιάζουν τὰ ὄμορφα Περσμένα. Καὶ ἔχει τόση γοητεία ἡρεμίας αὐτὸ τὸ Παλάτι τῶν Ἀναμνήσεων, πού μᾶς βγάζει ἔστω καὶ γιὰ λίγο ἀπὸ τὸ ἄγχος τῶν ἐξαλλων ῥυθμῶν τῆς σημερινῆς ζωῆς, ὥστε εὐκόλα μᾶς ξεγελά καὶ μᾶς παρασύρει νὰ πλανηθοῦμε στὰ ὄμορφα χρόνια τῆς μικρῆς τότε Ἀθήνας γύρω στὰ 1820 μετὰ 1920. Θὰ μπορέσουμε γιὰ λίγο νὰ χαροῦμε τὴν Ἀθήνα τῆς «belle époque», νὰ ξαναθυμηθοῦμε τὴν: Πολιτεία τὴν στεφανωμένη μετὰ τοὺς μενεξέδες, τὴν «Ξελογιάστρα», τὴν «Γόησσα», τὴν Ἀθήνα «Τραγούδι τῶν τραγουδιῶν» καὶ «Ἐπίγειο Παράδεισο» κατὰ τὸν Ἀχιλλέα Παράσκο.

Στὰ εἰρηνικά χρόνια πού ἀκολοῦθησαν τὸ ματωμένο γεμάτο δόξες '21, σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα κυριαρχοῦσε ἡ ἀζογι ἀγάπη, ἡ ἀγνή, χωρὶς σκοπιμότητα καὶ ὑπολογισμούς. Μιὰ ἀγάπη πού τραγουδήθηκε ἀπὸ τοὺς Ῥωμαντικούς μᾶς ποιητὲς σὰν κάτι τὸ ἄφθαστο, τὸ αἶνιο, σὰν θεῖο δῶρο. Τὴν βλέπουν πανιοῦ. Στὴν καρδιά, στὰ μάτια, στὴν φύση, ὅπου θὰ μπορούσε νὰ ἐπιβίωσῃ ἀγνή καὶ ἀμόλυντη. Γράφει ὁ Ραγκαβῆς τοὺς ὠραιότατους στίχους του καὶ τοὺς γεμίζει μετὰ φυσικὴ ἀγνόητα καὶ ὀλοφάνερη ἀλληγορία.

«Στὴν ἀνθισμένη βᾶτο στὴν πράσινη φραγὴ
λουλούδι μυρωδάτο ἐστόλιζε τὴ γῆ.

Πλησίασα, καὶ τόσο μοῦ ἐφάνει θαυμαστὸ
πού θέλησα ν' ἀπλώσω γιὰ νὰ τὸ μυρσιστῶ.

Μετὰ τὴν ἀπλὴ δημοτικὴ του, γλυστῶ ἀπὸ τὸ «ὄπιο» τοῦ ὀλοφυρόμενου Ῥωμαντισμοῦ, δείχνει τὴν ἀγάπη του γιὰ τίς ὁμορφιὲς τῆς ζωῆς, καὶ δίνει ἀφορμὲς γιὰ ἀθάνατα τραγούδια. Εἶναι τὸ λαμπρόφωτο ποιητικὸ ἀστὲρι μετὰ τίς ῥίξες του στοὺς Ἀυτοκράτορες τοῦ Βυζαντίου, καὶ δὲν ἔχει καμμιά σχέση μετὰ τὸν Ῥωμαντικὸ ποιητὴ τῆς Σχολῆς τῶν Ἀθηναίων, πού ἀγαπήθηκε ἀπὸ τὸ Πανελλήνιο ὅσο κανεὶς ἄλλος, τὸν φτωχὸ «μποῦμ» πού γι' αὐτὸν τὸ χρῆμα δὲν εἶχε ποτὲ σημασία, τὸν τρυφερό ἐραστὴ μετὰ τὴν ἀτέλειωτη σειρὰ τῶν «πλατωνικῶν ἐρώτων», μετὰ τὸν Ἀχιλλέα Παράσκο. Ἡ ποίησις ἐκεῖνα τὰ χρόνια ἦταν ἡ πρὸς μεγάλη ψυχαγωγία τῶν Ἀθηναίων. Ἦταν ἡ μοναδικὴ πνευματικὴ τους τροφή. Καὶ ὁ Παράσχος ἔδινε ἀφειδῶς αὐτὴ τὴν τροφή, ἀκριβῶς πλασμένη γιὰ τὸ ἀπαισιόδοξο κλίμα τῆς ἐποχῆς.

«Δρέψατε πάλιν ἐρασταὶ εὐδαίμονες
ναρκίσσους.
Ἄπ' τοῦ Μάτου τοὺς παῖδρες κι εἰώδεις παραδείτους.
Καὶ τὴν παρθένον στέψατε ἥτις κι ὡς ἄνθος κλίνει.
Ἐγὼ, δὲν κόπω! Δι' ἐμὲ ἀπέθανεν Ἐκεῖνη!
Δὲν εἶν' ὁ βίος Μάιος αἰώνιος, δὲν εἶναι.
Μαραίνονται κι αἱ ἀνθηρὰ τοῦ ἔαρος μυρσίναι».

Πάνω ἀπὸ μισὸ αἰῶνα ἡ Ἑλλάδα κρεμόταν ἀπὸ τὰ μαγεμένα χεῖλη τοῦ πολυαγαπημένου τῆς Παράσχου. Μετὰ τὰ χρόνια πού διάβαιναν, ὁ βασιλεὺς τῶν ποιητῶν τῆς Ἀθήνας, ἔχανε σιγά-σιγά τὴν γοητεία του. Ὡστόσο κάποια μέρα - στὰ 1895 - ἡ γλυκολαΐδη λύρα

του, πού τραγούδησε μύριες μεγάλες ιδανικές αγάπες, σόπασε και έγυρε όπως τó ώραίο του κεφάλι γιά νά μή ξανατραγουδήση πιά. Κι όλα τά λουλούδια τής Άττικής — βουνά από λουλούδια — κι όλες οί δάφνες κι όλες οί μυρτιές, μαζεύτηκαν από χέρια «τρυφερών ύ-πάρξεων», πού τόν λάτρευαν, γιά νά στολίσουν τόν τάφο τού άγνού λαϊκού τροβαδούρου μέ τήν ώραία μορφή.

Προχωρούμε γιά λίγο στήν αίθουσα τού Παλατιού τών Άναμνήσεων και στεκόμαστε μπροστά στήν μορφή τού τρίτου ρωμαντικού ποιητή τού Άλέξανδρου Σούτσου, τού γενναιοκάρδου αγωνιστή τής Έλευθερίας και τής Δικαιοσύνης. Ό Σούτσος έγραφε στίχους μέ... δύο πέννες! Μέ τή μιá πλημύριζε τήν Έλλάδα μέ τά ρωμαντικά του ποιήματα. Μέ τήν άλλη, έκσφενδό-νιζε κεραυνούς στίχους και χτύπαγε παλληκαρία κάθε «μεγάλον στά πράγ-ματα» πού άδικούσε τόν λαό. Γέμιζε τις πλατείες μέ τά έμμετρα λόγια του και πάλευε μέ κάθε αντίξοότητα. Κι ή παλιά Άθήνα έδονήτο συνέχεια από στιχάκια γεμάτα ρωμαντισμό και αι-σθημα. Οί γαζίες ευόδιαζαν στά στενο-σόκακα τής Πλάκας κι ό βασιλικός μο-σχοβολούσε κάτω από τήν Άκρόπολη.

ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ ΜΑΣ ΤΟ ΥΠΑΤΟΝ

*Στενάδρομάκια τού χωριού δροσοῦλα γεμισμένα
βουνό μου έσόν περήφανο μ' άπλοχεριά σκορπίζεις
τό μάτι μου τ' άχόρταγο, τά βοίσκει διψασμένα
μά έσόν μέ μύρια άρώματα μιάν Άνοιξη χαρίζεις*

*Μιάν άνοιξη χαρούμενη ποιό όμορφ' άπ' τις άλλες
τό βλέπω στίς τριανταφυλιάς τά ροδοπεταλά της
πού μοιάζουν σάν διαμάντινες μέσα στόν ήλιο οί στάλες
νεράιδες τά ραντίσανε στο νυχτοπερασμά τους*

*Νάσον γλυκοχαράματα στίς ρεματιές τ' αἰδώνια
στέκω σάν κλέφτης τής χαράς λίγο ν' άφουγκραστῶ
βλέπω τά παιχνιδιάσματα μέσ τις λιτιάς τά κλώνια
και άκούω ένα μυριόστομο στόν πλάστη εἰςχαριστῶ*

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΩΤ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

«Άκρόπολη, Πλάκα...
...Μικρή ζωγραφιά μου Άθήνα...»

Κυρίες μέ ρόζ κρινολίνα, κύριοι μέ στριφτά μουστάκια, μονομαχίες γιά λό-γους τιμής, έρωτες κάτω από κληματα-ριές κι άγιοκλήματα, ραβασάκια πού παρουσίαζαν όλη τήν άδολη τρυφερή ψυχή τών νέων. Τί θά ήταν άληθινά ή ζωή μας χωρίς άναμνήσεις!

Όταν είναι νέος κανείς, βιάζεται γιά νά «φτάση». Και οὔτε σκέπτετα, πόσες άπ' τις χαρές, πού τού δίνει ή ζωή χάνει στο πέρασμά του.

Και μόνον μέ τις άναμνήσεις, όταν πιά γείρη άπ' τά χρόνια κι άσημώσουν τά μαλλιά του, ξαναζωντανεύουν οί χα-ρές τής νεότητας του, γιά νά γίνουν έστω και γιά λίγο: Παρόν!

Έτσι, όταν ό καθένας, κουρασμένος από τις φουρτούνες, ξαναγυρίζει, γέρος πιά Όδυσσεύς, στήν Ιθάκη του, παρά-ξενο, δέν άντικρύζει τήν Πηνελόπη του γριούλα κι' αὐτήν σάν κι έκείνον, αλλά όπως τήν είχε άφήσει στά νεανικά του χρόνια: πανώρια νηά... νά τού χαμο-γελά μέ λατρεία.

Ξάφνου όμως...κάποιο έγγόνι του, ξυπνάει τόν δύστυχο Όδυσσέα από τό όνειρό του.

Άπό τις έκδρομές μας

ΚΑΡΥΑ - ΑΡΤΕΜΙΣΙΟΝ

ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ ΚΟΡΟΛΗ

Είναι ή ώρα 6.30 τó πρωί τής 25ης τού Γενάρη. Δέν έχει καλά-καλά δια-λυθή τó σκοτάδι τής νύχτας και οί πρῶ-τοι όρειβάτες και τουρίστες τού «Κρυ-στάλλη» βρίσκονται έξω από τό «Κίγκ-Μίνως» περιμένοντας τό πούλμαν πού θά τούς φέρη μακριά από τά καυσαέρια, τις ταραχές και τό άγχος τής πόλης. Μεταξύ αὐτῶν διακρίνονται οί όρειβά-τες Μαρία-Καίτη Τσόλα, Μπάμπης Ψαρρός, Τάσος Ριζόπουλος κ.ά., οί τουρίστες Δήμος Νοῦσις μετά τής συζύγου του, ό υποφαινόμενος και πολ-λοί άλλοι πού μās διαφεύγουν τά όνό-ματα.

Μιά χαρά διακρίνει κανείς σέ όλων τά πρόσωπα και μιá αισιοδοξία γιά έναν ευνοϊκό καιρό γιά τούς όρειβά-τες μας πού θ' άνέβουν τό τόσο δύσκο-λο αλλά και όμορφο βουνό τού Άρτε-μίου.

Έτσι, σύμφωνα και μέ τήν προκαθο-ρισμένη ώρα, κατεβαίνουμε στά γραφεία τού Συνδέσμου, στόν Πειραιά, όπου μās περιμένουν άλλοι φίλοι μας εκεί, όρειβάτες και τουρίστες. Είναι ό Νό-της Τσιλιβόπιερας, Παναγ. Κουκούλης, Τασία Άλιπράντη, ό Πρόεδρος τής Σκακιστικής Όμοσπονδίας κ. Άριστ. Μπαλάσκας μέ τις κόρες του Δήμητρα και Δώρα, ό Άντ. Γαβριηλίδης, και πολ-λοί άλλοι, μέ επικεφαλής τόν άκούραστο φυσιολάτρη, τέως Πρόεδρο τού «Κρυ-στάλλη» κ. Δημ. Βλασσόπουλον.

Σέ λίγο ξεκινάμε γιά τήν ώραία και γραφική Καρυά, μέ χαρές και τραγούδια. Ένας ήλιος, άρετά καφός, μās δίνει τήν εντύπωση ότι όλη ή έκδρομή μας θά πάη καλά.

Περνώντας από τό Χιλιομόδι, χαι-ρετάμε τόν Νικηταρά πού βρίσκεται στ' άριστερά μας, και έν συνεχεία τόν

άρχηγό του τó Γέρο τού Μοριά, πού μās άγναντεύει άπ' τήν πλαγιά τού βουνού, πάνου άπ' τή Νεμέα.

Διασχίζουμε τώρα τόν πλούσιο Άρ-γολικό κάμπο μέ τις άφθονες πορτοκα-λιές και λεμονιές. Κάπου-κάπου, κάνουν τήν εμφάνισή τους και λίγες άμυγδα-λιές, πού βάστηκαν, όπως λέει κι' ό ποιητής, ν' άνθίσουν:

«...τρελλή άμυγδαλιά π' άνθίζει τó Γενάρη».

Όλος ό κάμπος μοιάζει σάν ζωγραφία μέ τά άχνόφωτα αιθέρια χρώματά του. Στο βάθος, ήσυχη και καταγάλανη ή θάλασσα τού Άργοναυπλίου, παρουσιά-ζει ένα φαντασμαγορικό θέαμα.

Άνηφορίζουμε στίς βουνοπλαγιές τής Άργολίδας, ό δρόμος είναι καλός και τό πούλμαν δέν δυσκολεύεται νά τις άνεβάση. Διακρίνουμε τώρα από δώ τις χιονισμένες κορυφές και τόν κόνο τού Άρτεμίου, και σέ λίγο, μισήώρα περίπου, φτάνουμε στήν Καρυά.

Τό ώραίο αυτό χωριό, πού άπέχει 18 χλμ. από τό Άργος, έχει τριακόσια περίπου σπίτια, βρίσκεται γαντζωμένο θαρρής, στά πόδια τού Άρτεμίου και σέ ύψóm. 750 μ. Μεγάλες καρυδιές, πλατάνια και πανύψηλες λεύκες τό στο-λίζουν. Άφθονα κρυστάλλινα νερά κα-τρακυλάν άπ' τό βουνό και δροσίζουν τούς επισκέπτες. Εκεί, κάπου γύρω στο χωριό υπήρχε παλιότερα ό ναός τής Θεάς Άρτέμιδας, κόρης τού Διός και τής Αητούς, αδελφής τού Θεού Άπόλ-λωνα, προστάτιδας τού κυνηγιού και τών δασών.

Μέσα άπ' τις φυλλωσιές τών δέντρων, στά πουνύρια, τά βάτα και τις λιγα-ριές, ξεπετάγονταν κάθε τόσο, κοτσούφια κι' αἰδώνια, πού μέ τό μελωδικό τους

κελάϊδισμα σου ἔδιναν ιδιαίτερη χαρά.

Μιά ψιλή βροχή, πού ἄρχισε νά πέφτει ἀργότερα, δέν ἐμπόδισε τοὺς τουρίστες νά βγοῦν στὰ γύρω ὑψώματα καὶ ν' ἀπολαύσουν τὰ γραφικὰ τοπία τοῦ χωριοῦ, ἀντικρύζοντας, μάλιστα, κι' ἕνα ὠραῖο θέαμα στὸν ὀρίζοντα, ἕνα θαυμάσιο οὐράνιο τόξο μὲ τὰ πολύχρωμα ζουνάρια τῆς Ἴριδας.

Αὐτὰ γιὰ τὴν τουριστική ομάδα, ὁσο γιὰ τοὺς ὀρειβάτες μας, 14 τὸν ἀριθμό, ἀμέσως μετὰ τὴν ἀφίξή μας στὸ χωριό, καὶ μὲ σχετικὸ καλὸ καιρὸ, ἄρχισαν τὴν ἀνάβαση στὸ χιονισμένο Ἀρτεμίσιο.

Τὸ Ἀρτεμίσιο, πού ἔχει ὕψος 1770 μ. περίπου, εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ δυσκολανέβαστα βουνὰ τοῦ Μοριᾶ, μολονότι δέν ἔχει τὸ ὕψος τῶν μεγάλων. Βρίσκεται στὰ Ἀνατολικά τῆς Ἀρκαδίας καὶ

πῆρε τ' ὄνομά του αὐτό, κατὰ τὴ Μυθολογία, ἀπὸ τὴν εὐγενική θεὰ Ἀρτεμή, πού τόσο ἀγαποῦσε τ' ἀρκαδικὰ βουνά.

«Βράχια σαθρά, σὰν τοῦ Ὀλύμπου, τὸ περιζώνουν μὲ ἀνέκφραστη ἐπιβλητικότητα, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ κοντὰ δίνουν ὄψη ὑπερφυσικῶν κιόνων ναοῦ πανάρχαιας λατρείας», καθὼς μᾶς λέει καὶ ὁ φυσιολάτρης συγγραφέας Γιώργος Σαχίνης στὸ βιβλίο του «Ἑλληνικὰ βουνά».

Ὅμως, οἱ ὀρειβάτες μας, μὲ τὴν ἀγωνιστική δύναμη καὶ πείρα πού τοὺς διακρίνει, κατάρθωσαν νά νικήσουν τὸν ἀέρα, τὴν ὀμίχλη, τὴ βροχή καὶ τὸ χιόνι, καὶ νά πατήσουν τὴν κορυφή. Εὐγε τοὺς!

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΚΟΡΟΛΗΣ

Στὴν κορυφή τοῦ Κιθαιρώνα γιὰ τὸ κόψιμο τῆς ὀρειβατικῆς πίτας (11 Ἰανουαρίου 1975) Φωτ. κ. Μαρίας Τσόλα.

Στὴν ἀέρινη Κύπρον προσκύνημα

Β'

ΑΝΤΩΝΗ Ν. ΣΥΜΙΓΓΑΛΛΑ

Λίγα λεπτά μόνον προτοῦ μπῆς στὴν Πάφου συναντᾷς τὰ ΚΟΥΚΛΙΑ, ἕνα ὁμορφο γραφικώτατο χωριουδάκι, ὅπου ὑπάρχουν λειψάνα ἐρειπίων περιφήμου ναοῦ ποῦτανε γνωστὸς στὸν Ὀμηρο. Τὰ Κούκλια μπορῶ νά πῶ ὅτι καταλαμβάνουν τὸν χῶρο τῆς παλιᾶς πόλης.

Στὸ ἐδῶ μουσεῖο πού βρίσκεται μέσα σ' ἕνα ταϊφλίκι τοῦ Μεσαίωνα θὰ δῇ κανεὶς πολλὰ ὑπόβαθρα ἀγαλμάτων πού σμιλεύτηκαν πρὸς τιμὴν τῆς Ἀφροδίτης. Ἡ μικρὴ νεαρὰ πόλις τοῦ ΚΤΗΜΑΤΟΣ παρέχει σ' ὅποιον πάει, βάσεις γιὰ νά διερευνήσῃ καὶ νά μελετήσῃ τὸ χῶρο τῆς νέας Πάφου, ποῦταν ἡ πρωτεύουσα τοῦ νησιοῦ, κατὰ τοὺς Ρωμαϊκοὺς χρόνους. Ἐδῶ ὁ Ἐθναπόστολος Παῦλος κήρυξε τὸν Χριστιανισμὸ στὸν τότε εἰδωλολάτρη Διοικητὴ του.

Ὁ ἀβαθὴς ὅρμος τῆς νέας Πάφου πού προστατεύεται ἀκόμα ἀπὸ ἕναν ἀρχαῖο κυματοθραύστη περιβάλλεται ἀπὸ ἐνατουρικό φρούριο, μὰζι μὲ λαξευτὸ ἀρχαῖο ἀναπαυτήριο γνωστὸ μὲ τὸ ὄνομα σὰν ΤΑΦΟΙ τῶν ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ δίνουν στὸν τουρίστα τὴν εὐκαιρία νά πραγματοποιήσῃ μιὰν ὑπέροχη ἐκδρομὴ. Ἀλλὴ ἐκδρομὴ μὲ ἀρκετὸ ἐνδιαφέρον εἶναι στὴν περίφημη Μονὴ τοῦ ΑΓΙΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ κοντὰ στὸ ΚΤΗΜΑ πούναι κτισμένη στοὺς πρόποδες ἐνὸς λόφου κατὰ τὸν 12ον αἰῶνα. Τὰ Βυζαντινὰ τῆς Φρεσκά μὲ τὰ ὁποῖα κοσμεῖται εἶναι ἀπὸ τὰ καλύτερα τοῦ νησιοῦ. Τὸ ἀνάκτορο παρὰ τὸ ΒΟΥΝΙ, πού βρίσκεται κοντὰ στὸ μέσο τῆς βορεινῆς ὁδοῦ πρὸς τὴν ΛΕΥΚΩΣΙΑΝ, εἶναι χτισμένο πάνω στὸν λόφο καὶ ἀγναντεύει τὴν θάλασσα πρὸς τῆς Τουρκίας τὰ μέρη καὶ ἀνασκαμμένο

ἀπὸ τὴν Σουηδικὴ ἀποστολὴ εἶναι μπορῶ νά πῶ τὸ σπουδαιότερο καὶ κυριώτερο μνημεῖο τῆς περιόδου πού στέναζε κάτω ἀπὸ τὸν ζυγὸ τῶν Περσῶν καὶ ρίχνει ἔτσι ἀπλετο φῶς στὴν ἱστορία τῶν ἀγῶνων τῆς ἑλληνικῆς Κύπρου γιὰ νά διασφαλίσῃ τὴν ἐλευθερίαν της.

Νάτος πάλι αὐτὸς ὁ ὁδηγὸς τοῦ αὐτοκινήτου μας «σᾶς παρακαλῶ εἰσθε εἰσιτιμοί» καὶ μ' ἕνα στόμα τοῦ ἀπαντᾷ «ναί, κύρ Ἀντρέα καὶ πού θὰ μᾶς πᾶτε;» — «Ἄ, θὰ πᾶμε στὴν ΑΜΜΟΧΩΣΤΟ, ἐσύ κύριε δημοσιογράφε στὸ ἔργο σου γράψε κι οἱ ὑπόλοιποι ν' ἀκούτε». Ἡ πόλις τῆς ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ ἢ τῆς ΦΑΜΑΓΚΟΥΣΤΑΣ ὅπως εἶναι πιὸ διαδεδομένη, μὲ τὸ σύγχρονο λιμάνι της, εἶναι διάδοχος ἄλλων ἱστορικῶν καὶ Ἐνδόξων πόλεων πού τὰ ἐρείπιά τους εἶναι ξαπλωμένα πέρα στὰ ἔλη τοῦ ΠΕΔΙΑΙΟΥ πρὸς βορρᾶ. Ἔτσι μπορούμε νά περάσουμε τίς διακοπές μας ἐδῶ στὴ νέα πόλις στὴν ἀμμουδερὴ ἀκρογιαλιά μὲ τὰ ὑπερμοντέρνα παραλιακά καὶ ἄνετα πολιτισμένα φθινὰ ξενοδοχεῖα. Τὴν περιβάλλουν ἀπέραντοι πορτοκαλεῶνες καὶ ἔχει πάμπολλα μπορῶ νά πῶ ἀρχαιολογικὰ ἐνδιαφέροντα ἀν θελήσετε νά διερευνήσετε.

Τώρα βρισκόμαστε στὴν ΕΓΚΩΜΗΝ, ἕνα ὁμορφότατο χτισμένο στὰ ἐρείπια ἀρχαίας πολιτείας, πού μοιάζει σὰ ζωγραφικὴς πίνακας τῆς ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ μὲ ἀρχαῖο θέμα καὶ μ' ἀτμόσφαιρα ἀγροτικῆς λαϊκῆς Ἑλλάδος. Οἱ Γάλλοι καὶ οἱ Κύπριοι ἀρχαιολόγοι ἀνακαλύψανε κατὰλοιπα μιᾶς μεγάλης πόλης τῆς ἐποχῆς τοῦ Χαλκοῦ, πολὺ πιθανότατα τῆς ἀρχαίας ΑΛΑΣΙΑΣ, πού οἱ βασιλεῖς της στέλ-

νούν χαλκό στους Αιγυπτίους ΦΑΡΑΩ.
"Η σκαπάνη τ' αρχαιολόγου έφερε σέ φώς
ένα πάρα πολύ χαρακτηριστικό "Αγαλμα
της Αφροδίτης. Σ' αυτή τη μεριά ο του-
ρίστας επισκέπτης θα ρεμβάση ιστορικά:
εδώ έξάλλου ένεπνεύσθη το γνωστό ποίη-
μά του ο Νομπελίστας ΓΙΩΡΓΟΣ
ΣΕΦΕΡΗΣ, το «ΕΓΚΩΜΗ».

"Η δέ μαρτυρία ενός αποικισμού των
ΑΧΑΙΩΝ στην "Εγκωμη ενισχύει την
παλιά γνώμη ότι κάπου εκεί κοντά ά-
ποικοι "Ελληνες μ' αρχηγό τους τον
ΤΕΥΚΡΟ χτίσαν μετά τον ΤΡΩΙΚΟ
ΠΟΛΕΜΟ την ΣΑΛΑΜΙΝΑ.

Τά έρείπια της Σαλαμίνας κοντά στη
θάλασσα σκεπάζονται με τὰ χρυσάνθημα
της άκακίας και τους μαράθους. Σ' αυτήν
την έδρα των βασιλέων που πρώτοι άγω
νισθήκανε για την Κυπριακή "Ελευθερία
υπάρχουν πολλά κατάλοιπα για να δῃ
κανείς και να μελετήσει, τόσο στην με-
γάλη κλασσική πόλη όσο και σέ κείνην
των βυζαντινών χρόνων σέ μιάν μοναδικά
σύνθεση ανά την παγκοσμιότητα. Είμαι
μπορώ να πῶ ή μόνη χώρα στο κόσμο
ή ΕΛΛΑΣ που όλα είναι μιὰ όμορφη συνέ-
χεια, το παρελθόν με το παρόν τόσο όμορ-
φοδεμένα μεταξύ τους.

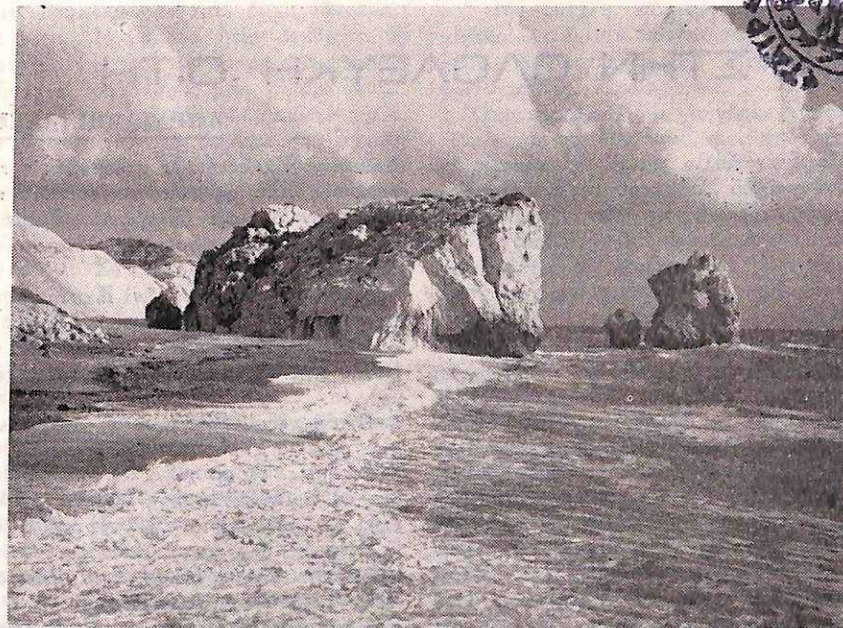
"Η πανώρια άγορά του Γυμνασίου
με τ'άγάλματα και τις μαρμάρινες στήλες,
το μεγάλο λουτρό που βρίσκεται στο πλάι
της, τὰ έρείπια μιὰς μεγάλης Βασιλικής
που χτίστηκε από την μεγάλη μοφή
των Πρωτοχριστιανικών χρόνων τον ΑΓΙΟ
ΕΠΙΦΑΝΙΟ, κάτι λίγα απομεινάρια από
τὰ τείχη και τους πύργους με τους όποιους
ήτανε όχυρωμένη ή πόλις για την άντι-
μετώπιση των Άραβικών επιδρομών μας
θαμπώνουν. Με κρύφια λαχτάρα καρτε-
ρεί ή ΜΕΓΑΛΗ ΑΓΟΡΑ την σκαπάνη
τ' αρχαιολόγου καθώς και μιὰ πληθώρα
άλλων αρχαίων καταλοίπων που θα συγι-
νίσουν και θα κινήσουν, το ενδιαφέρον
του τουρίστα "Ελληνα και ξένου. "Η πό-
λη πούναι μέσα από τὰ τείχη, με τη τάφρο,
τὰ όχυρωματικά έργα, τις επάλλξεις και
τις άάμπολλες εκκλησιές που σώθηκαν,
μιὰς προσφέρουνε — χωρίς να φανῇ τοῦτο
ύπερβολή — έναν θαυμαστόν πλούτο

της "Αρχοτεκτονικής τέχνης άπ' την
μακρινή εποχήν των ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΩΝ.
"Υστερα από τη πτώση της "Ακρ στα
1291 ή "Αμμόχωστος έγινε ή πατρίδα
δλων εκείνων πάφηναν την ΑΓΙΑΝ ΓΗ
και το σπουδαιότερο έμπορικό κέντρο
των Χριστιανών στη Μέση "Ανατολή.

"Η πλουσιότητά της καθώς και ή εὐ-
μάρειά της άνάγκασε τρόπον τινά τους
ΓΕΝΟΥΑΤΕΣ να την μεγαλώσουν και
να την κρατήσουνε 90 χρόνια. "Όταν πάλι
δὲ οί ΕΝΕΤΟΙ κατέλαβαν το νησί, ή
"Αμμόχωστος έγινε το στρατιωτικό κέν-
τρο τους κάνοντας έτσι κι αξιόλογες
βελτιώσεις και προσθήκες στις όχυρώσεις
τους όπως στην ΑΚΡΟΠΟΛΗ πούναι
γνωστή κι ως ΠΥΡΓΟΣ του ΘΘΕΛΛΟΥ
στα 1492, στην επιβλητική Μεγάλη
Πύλη στα 1544 και άλλες τοποθεσίες.
Για να αναγείρουνε την περίφημη έπαλ-
ξη του ΜΑΡΤΙΝΕΓΚΟ φώναξαν κι έ-
φεραν τον τότε διάσημο αρχιτέκτονα
της εποχής ΓΚΙΡΟΛΑΜΟ ΣΑΝΜΙΧΕ-
ΛΕ και μπορώ να πῶ άπ' ότι τουλάχιστον
ξέρω ότι αυτά τὰ τείχη άντιστάθηκαν
πεισματικά στην πολιορκία του 1570-71.
Κι όταν τελικά παραδόθηκαν στους τούρ-
κους δέχθηκαν νέες και πάλι επιδιορ-
θώσεις από τους νέους κατακτητάς.

Στην "Αμμόχωστο θα δοῦμε επίσης
να δεσπόζει ο μεγάλος Καθεδρικός Ναός,
γοθτικού ρυθμού του ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑ-
ΟΥ, κι είναι χτισμένος κατά το πρότυπο
της ΝΟΤΡ ΝΤΑΜ των Παρισίων χρη-
σίμευε δὲ από τους ΛΟΥΖΙΝΙΑΝ για
να στέφονται οί βασιλείς της ΙΕΡΟΥΣΑ-
ΛΗΜ. "Εχει όμορφα λεπτά έπεξεργα-
σμένα σχέδια του ΙΑ ου αιώνα. Σήμερα
είναι δυστυχώς τζαμί. Με έκδηλη συγκί-
νηση και λύπη συνάμα αφήνουμε τη
τόσο όμορφη και φιλόξενη πόλη της
"Αμμοχώστου, για να πάμε σέ μιὰ άλλη.
Την ΛΑΡΝΑΚΑ. Βρίσκεται κοντά στην
αρχαία πολιτεία του ΚΙΤΙΟΥ και τυ-
χαίνει νάναι ή γενέτειρα του Στωϊκού
Φιλοσόφου ΖΗΝΩΝΟΣ.

"Όπως στην "Αμμόχωστο, και στην
Πάφο, υπάρχουν κι εδὼ στην ΛΑΡΝΑΚΑ
λίγα κατάλοιπα τὰ όποια μαρτυρούν το

"Η Πέτρα του Ρωμηού στην Πάφο, όπου γεννήθηκε ή θεά του έρωτα και της
όμορφιάς ΑΦΡΟΔΙΤΗ

πάλι μεγαλείο της, παρά το γεγονός
ότι έχει πλουτίσει πολλά μουσεΐα, συμπε-
ριλαμβανόμενα αυτά που υπάρχουν στη
μικρή τοπική συλλογή στο ΦΡΟΥΡΙΟ.
"Αλλά το πλέον σημαντικώτατο μνημείο
της Λάρνακος είναι μιὰ μεγάλη Βυζαν-
τινή "Εκκλησία κτισμένη πάνω στο τάφο
στον όποιο πιστεύεται ότι τάφηκε ο ΑΛ-
ΖΑΡΟΣ και που τον άνέστησε εκ νε-
κρών ο Κύριος "Ημῶν "Ιησούς Χριστός.
"Η ΑΛΥΚΗ της είναι ένα μίλι από
την πόλη και τον χειμῶνα γίνεται κα-
ταφύγιο των Φλαμίγκος. Στην Λάρνακα
γινόταν κάποτε σημαντική έξαγωγή θα-
λασσίου άλατος κι εδὼ πάλι βρίσκεται
ένas από τους ιερώτερους χώρους και
τόπους του ΙΣΛΑΜ το ΧΑΛΛΑ ΣΟΥΛ-
ΤΑΝ ΤΕΚΚΕ. Είναι δηλ. ο τάφος
ενός από τους συγγενείς του Προφήτη
ΜΩΑΜΕΘ που κατά την διάρκεια μιὰς

επιδρομής "Αράβων που συμμετείχε έ-
πese από το μούλνρι του και πέθανε σαυτό
το μέρος το 654 μ.Χ.. Το κτίριο όμως
είναι χτίσμα νεώτερης εποχής.
"Εδὼ συνάντησα και τον λογοτέχνη
ποιητή Γιώργο Εὐστατιάδη, σημερινό
πρόεδρο της ΕΠΕΚΑ, Σ' ένα χωριό
της Λάρνακας το ΚΙΤΙ κάπου 4 μίλια
από την ΑΛΥΚΗ βρίσκεται ο περίφημος
"Ιερός Ναός της ΠΑΝΑΡΙΑΣ της ΑΓΓΕ-
ΛΟΚΤΙΣΤΗΣ. Σ' αυτήν σώζεται ένα πανά-
κριβα, μοναδικό και πολύτιμο μωσαϊκό
του 7ου αιώνα που εικονίζει την Παρθένο
μετά του Υιού της άνάμεσα στους άρχαγ-
γέλους Μιχαήλ και Γαβριήλ. Στην περι-
φέρεια της Λάρνακος είναι και το πασί-
γνωστο χωριό τὰ ΛΕΥΚΑΡΑ, παγκο-
σμίως γνωστό από τὰ χειροποίητα κε-
τήματα.

Τώρα πάμε σέ μιάν άλλη γιομάτη

ΣΤΗΝ ΟΛΟΛΕΥΚΗ ΟΙΤΗ

ΑΩΡΑΣ ΜΠΑΛΑΣΚΑ

Με έναν άθλιο καιρό ξεκινήσαμε το απόγευμα του Σαββάτου της 6ης Μαρτίου για την εκδρομή μας στην Οίτη. Το Μετεωρολογικό δελτίο έλεγε βροχές και χιόνια για το τριήμερο 6-8 Μαρτίου. Εμείς όμως ξεκινήσαμε με χαρές και τραγούδια. Την είκοσαμελή όρειβατική συντροφιά μας την αποτελούν οι παλιοί και δοκιμασμένοι όρειβάτες, Ριζόπουλος, Αργυρόπουλος, Γαβριηλίδης, Θεοδωρόπουλος, Μαίρη Κερκέζου, Μαρία Τσόλα, Κροτόπουλος, Παναγιωτόπουλος, Χαλκιάς, Ράνης και τα νέα παιδιά ο Στάθης, ο Κώστας, ο Αλέξης, ο Δημήτρης, η Μελίνα, η Δήμητρα, εγώ και άλλοι που μου διαφεύγουν τα όνόματά. Ο ένθουσιασμός μας ήταν μεγάλος που θ' ανεβαίναμε εμείς οι νέοι για πρώτη φορά την ελατοσκεπαστη Οίτη.

Το ταξίδι μέχρι την Λαμία έγινε χωρίς

διακοπή. Έκεί κάναμε μία βόλτα στους γεμάτους από ανθρώπους δρόμους, που γιόρταζαν το καρναβάλι, και φύγαμε άμέσως για την Καστανιά. Έπρεπε να κερδίσουμε χρόνο.

Ήδη πλησιάζαμε την Καστανιά, το χωριό απ' όπου θα ξεκινούσαμε με τα πόδια, με προορισμό το καταφύγιο της Οίτης και νά, κάποιος φώναζε «παιδιά χιόνι!».

Πραγματικά, το πρώτο χιόνι έκανε την εμφάνισή του κι έδωσε λαβή για συζητήσεις. Πόσο χιόνι θα βρούμε επάνω, σε ποιά κατάσταση θα είναι, πόσες ώρες θα χρειαστούμε για να φθάσουμε.

Στις 11.30', φορτωμένοι με τα σακίδια στην πλάτη, ξεκινήσαμε την πορεία μας, ακολουθώντας το δρόμο.

Πηγαίναμε όλοι μαζί. Από την αρχή, το χιόνι ήταν πολύ και μαλακό. Βαδί-

ζαμε δύσκολα, είχαμε όμως δυνάμεις και κέφι. Η βραδυά ήταν υπέροχη, το βουνό έφεγγε από το άσπρο του χιονιού, ή ήσυχία του δάσους μάς γέμιζε δέος, και οι ώρες πενούσαν. Δώδεκα, μία, δύο... Μερικοί είχαν αρχίσει να δείχνουν ότι κουράστηκαν. Και δεν είχαν άδικο. Όταν ο δρόμος κατηφόριζε, το χιόνι γινόταν πιο μαλακό, τα πόδια μας βούλιαζαν μέχρι το γόνατο, ή πορεία γινόταν άργα. Σε κάποιο σημείο ο δρόμος έστριβε δεξιά αλλά το χιόνι είχε καλύψει τα πάντα και ή αναγνώρισί ήταν δύσκολη. Ο Μανώλης, ο Σπύρος κι' ο Αυγέρης προχώρησαν μπροστά.

Εγμέριωνε. Τρείς, τέσσερις, τέσσερις και μισή... Το καταφύγιο δεν φαινόταν πουθενά. Το κρύο γινόταν πιο έντονο. Το φως από τους φακούς μας λιγόστευε. Μήπως πήραμε λάθος δρόμο; Μά όχι! Μια φωνή θριάμβου αντήχησε σ' όλο το βουνό και ξαφνικά όλη η κούραση, ή παγωνιά, ή απογοήτευση που είχε αρχίσει να μάς κυριεύει, εξαφανίστηκαν. Φτάσαμε!... φτάσαμε!... Ήταν ή φωνή των πρώτων. Σε μισή ώρα είμαστε εκεί. Τα παιδιά είχαν καθαρίσει την πόρτα από το χιόνι. Είχαν ανάψει τη σόμπα και είχαν βάλει νερό να ζεσταθώ.

Δυο-τρείς ώρες ύπνος, λίγο ζεστό γάλα ήταν αρκετό για να ανανεώσουμε τις δυνάμεις μας, που μάς χρειάζονταν όπωσδήποτε. Θα ανεβαίναμε στη κορυφή. Έξω χιόνιζε. Για πρώτη φορά είδαμε με το φως της ημέρας ότι βρισκόμαστε πάνω σε μια μικρότερη κορυφή γεμάτη από έλατα, που το χιόνι είχε φτιάξει πάνω τους φανταστικά σχέδια και στολίδια.

Μετά από μία ώρα περίπου ανάβαση, φτάσαμε κάτω από τον κώνο της κορυφής Γρεβενό. Έκανε κρύο και φυσούσε. Το χιόνι ήταν μαλακό. Ανεβαίναμε προσεχτικά ο ένας πίσω από τον άλλο, γιατί ή κλίση του βουνού ήταν αρκετά μεγάλη και υπήρχε κίνδυνος να γλιστρήσουμε. Σταματούσαμε για μία ανάσα και μετά συνεχίζαμε. Μια τελευταία προσπάθεια και νάμαστε κατακτητές του βουνού!! Κάτω από το χιόνι που έπεφτε πυκνό

και την ομίχλη, σε μία κορυφή ψηλά, μερικοί «τρελλοί» έκαναν σάν μικρά παιδιά... Χειραφίες, φιλιά, άμναμνηστικές φωτογραφίες, κεράσματα...

Ο κατήφορος έγινε γρήγορα. Κουτρουβαλούσαμε σχεδόν, παίζαμε, πηδούσαμε, χαϊρόμαστε τη φύση, είμαστε χαρούμενοι και ικανοποιημένοι. Άλλωστε στο καταφύγιο θα μάς περίμενε μια ζεστή σούπα κι ένα σωρό νόστιμα μεζεδάκια. Το γλέντι που άρχισε, συνεχίστηκε ως άργα το βράδυ με το φως των κεριών. Εκεί όλοι συντροφεύμενοι, άγαπημένοι, γύρω από το τραπέζι με τη σόμπα αναμένη, ακούσαμε κάποιο ποίημα από την κυρία Βεατρίκη που μιλούσε γι' αγάπη, θαυμάσαμε την αρμονία και την όμορφιά ενός ταγκό, όπως μόνο ο Τάσης Ριζόπουλος ξέρει να το χορεύει, χαρήκαμε το σπινθηροβόλο πνεύμα του Σπύρου, γελάσαμε με τη καρδιά μας με τ' άστεϊα του Μανώλη και του Γιάννη του Χαλκιά. Παληά τραγούδια, νοσταλγικά που τ' ακούγαμε από το σαραβαλιασμένομαγνητόφωνό μου μάς κρατούσαν συντροφιά και σιγά-σιγά μέσα στη θαλπωρή του καταφύγιου νιώσαμε τόσο μακριά από τα προβλήματα και τις πίκρες της καθημερινής ζωής και τόσο δεμένοι με τη φύση, τη μάνα μας...

Την ωραιότερη αύγη της μέχρι τώρα ζωής μου, την είδα στην Οίτη. Προμηνούσε μια από εκείνες τις ήλιόλουστες ημέρες της Ελλάδας, που οι ποιητές τόσο πολύ έχουν υμνήσει.

Αφήσαμε το καταφύγιο με θλίψη. Η επιστροφή έγινε από το μονοπάτι που βγάζει στην Υπάτη. Το μάτι μας δεν χόρταινε την ομορφιά αυτού του βουνού. Κάθε λίγο συναντούσαμε και μια πηγή, ένα ρυάκι, πατήματα στο χιόνι από ζώα του δάσους και χιόνι, χιόνι, χιόνι για να παίξουμε χιονοπόλεμο, για να κάνουμεατούληθρεα για να πάρουμε τοῦμπες.

Το άπομεισήμερο φτάσαμε στην Υπάτη. Εκεί μάς περίμενε το πούλυμα για την επιστροφή.

Η εκδρομή μας στην Οίτη έγινε πια ανάμνηση. Μια πολύ όμορφη ανάμνηση.

γραφικότητα πόλη την ΚΥΡΗΝΕΙΑ ή ΚΕΡΥΝΕΙΑ. Είναι ένα από τα πλέον παραλιακά γραφικά θέρετρα του νησιού, γιατί συνδυάζει βουνό και θάλασσα, γαλάζιο και πράσινο και γίνεται ευκαιρία για πολλές κι ευχάριστες εκδρομές. Μά μόλις αντικρύσης το μικρούτσικο και ειδυλλιακό λιμανάκι της θα δής να προβάλλει μπρός σου το πιο επιβλητικό κτίριο της πόλης και συγχρόνως του νησιού, είναι το «ελευταίοάπ' όλα τα μεγάλα φρούρια πουκτισαν οι Σταυροφόροι και που στα σωθικά του κρύβει πολλές και παμπάλαιες ήμερομηνίες καθώς και το κομψό σε χάρη Βυζαντινό ξωκλήσι του.

Τα ψηλά τείχη του ως και οι πύργοι του αντιστάθηκαν γενναία στις επιθέσεις των Γενουατών πολιορκητών του. Οι Ένετοι τούβαλαν προσθήκες και παρά το γεγονός ότι σχεδιάστηκαν και χτίστηκαν για ν' αντέχουν στο πυροβολικό, βρέθηκαν σε πολύ καλή κατάσταση αφού παραδόθηκαν στους τούρκους κατακτητές

δίχως να δοθώ μάχη. Έδω στην Κερύνεια είναι και το περίφημο και γνωστό Άββαείο γοιθικού ρυθμού. Το συναντάς στα βορεινά του στο κάτασπρο χωριό του το ΜΠΕΛΛΑΠΑΙΣ. Αυτό το έδρυσαν οι Λουζινιάν για το τάγμα των ΑΥΓΟΥΣΤΙΑΝΩΝ κατά τον Π' ον αιώνα.

Αυτό το Άββαείο αποτελεί το όμορφότερο μοναστηριακό μνημείο σ' όλη την Ανατολή π' άφησαν οι Σταυροφόροι. Μπορείς να πς και στο Φρούριο του ΑΓΙΟΥ ΙΛΑΡΙΩΝΟΣ δια μέσου ενός δρόμου π' αρχίζει από τον κύριο δρόμο ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ-ΚΥΡΗΝΕΙΑΣ και που συνεχίζεται πέρα από το φρούριο και κατά μήκος των δασωδών λοφοσειρών της όροσειράς της Κερυνείας. Έδω σ' αυτό το σημείο τερματίζουμε την τόσο όμορφη περιοδεία μας στο νησί της Άφρο-δίτης, στο νησί των συγχρόνων ήρώων, στο μαρτυρικό μα μη υποκύψαν έλληνικό νησί της Κύπρου.

Γιὰ νὰ θυμούνται οἱ παλιοὶ καὶ νὰ μαθαίνουν οἱ νέοι

ΠΡΙΝ ΑΠΟ 30 ΧΡΟΝΙΑ

Ἀπρίλιος — Ἰούνιος 1946

—ΜΕΣΑ σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα πραγματικά φυσιολατρική, ἔγινε στὶς 29 Μαρτίου στὰ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κολοκοτρώνη 12 Γραφεῖα τῆς Ὁμοσπονδίας μας, ἡ ἐτήσια Γενικὴ Συνέλευση τῶν Ἀντιπροσώπων τῆς Ο.Ε.Σ.Ε. Συζητήθηκαν διάφορα ζωτικὰ ζητήματα (συγκοινωνιακά, δασικά, ὁ Α.Ν. 864 κ.λπ.) καὶ ἐπικολούθησαν Ἀρχαιρεσίες. Τὸ ἐκλεγέν Δ.Σ. κατηρίσθη εἰς σῶμα ὡς ἑξῆς: Πρόεδρος Γ. Σταμπολῆς, Ἀντιδρῶν Τ. Ζάππας καὶ Χρ. Γρηγορόπουλος, Γεν. Γραμματεὺς Φοῖβ. Παπαχρυσάνθου, Εἰδ. Γραμματεὺς Ἑμμ. Περιογιάννης, Ταμίας Ν. Κουλουμοῦνδρας καὶ Σύμβουλοι: Μ. Σωτηρίου, Π. Κυριαζῆς, Κ. Χρηστίδης, Φ. Κονδύλης, Π. Ἀρνόπουλος καὶ Δ. Βλασσόπουλος.

—ΣΤΙΣ 12 ΜΑΙΟΥ ἔγινε ἡ ἑαρινὴ μεγάλῃ ἐξόρμησις τοῦ «Κρυστάλλη» στὴν Πάρνηθα. 11 αὐτοκίνητα μετέφεραν 400 ἐκδρομεῖς στὴν Ἀγ. Τριάδα. Ἀπ' ἐκεῖ οἱ ἐκδρομεῖς πῆγαν σὲ διάφορες τοποθεσίες, Παλιοχώρι Βιλιάνι, Σκίπιζα, Κανταλίδι. Μία ὁμάδα ἀνέβηκε στὴν Καραβόλα. Τὸ ἀπόγευμα ὅλοι οἱ ἐκδρομεῖς συγκεντρώθηκαν στὸ Παλιοχώρι, ὅπου ὁ Πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου Παντελῆς Μυλωνᾶς ἀπένευμε ἑπαθλα στοὺς πρωτεύσαντας στὸν ἐκδρομικὸ καὶ ὀρειβατικὸ διαγωνισμό 1945.

—Ὁ ΑΓΑΠΗΤΟΣ ΜΑΣ φίλος-φυσιολάτρης Κώστας Ἐλευθερουδάκης, προσέφερε στὸν «Κρυστάλλη» δύο μεγάλες καλλιτεχνικὲς εἰκόνες τοῦ Ὁλύμπου καὶ τῶν Τεμπῶν, οἱ ὁποῖες κοσμοῦν τὰ Γραφεῖα μας.

—ΣΥΝΕΧΙΣΘΗΣΑΝ οἱ εἰσφορὲς γιὰ

τὴν Ἱερὰν Μονὴν Ὁσίου Σεραφεῖμ. Τὸν περασμένο μῆνα προσέφεραν τὰ κάτωθι μέλη μας τὰ ἑξῆς ποσά: Ἄννα Παπαζήση δρχ. 5.000, Δ. Χειμῶνας 2.000, Θεοφ. Σιμπίδης 5.000, Νικ. Λουκόπουλος 4.500, Ἀντ. Βλαχάκης, 10.000, Ἰορδ. Στανίδης 2.000, Ἀθ. Κολοβός 2.000.

—ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ. Ὁ «Κρυστάλλης» ἐπιθυμῶν νὰ συμβάλλῃ στὴ σωτηρία τοῦ πρασίνου, τοποθέτησε μεγάλες Πινακίδες (πανῶ) στὸ δρόμο τῆς Πάρνηθας, στὸ Σταυρὸ (μετὰ τὴν Ἀγ. Παρασκευή), στὴ διασταύρωση λεωφ. Κηφισσίας καὶ Χαλανδρίου καὶ στὴν παραλιακὴ λεωφόρο πρὸς τὶς ἀκτὲς τοῦ Σαρωνικοῦ παρὰ τὸ Ἑντεν Π. Φαλήρου μετὰ τῆς ἑξῆς συστάσεις:

ΕΚΔΡΟΜΕΙΣ! Ἀγαπᾶτε καὶ προστατεύετε τὸ λίγο πράσινο ποὺ μᾶς ἀπέμεινε. Μὴ κόβετε κλαδιὰ πεύκων καὶ ἐλάτων. Προφυλάξτε τὰ δάση ἀπὸ τὶς πυρκαϊγές. Μὴ πετᾶτε ἀναμμένα τὰ τσιγάρα σας στὸ δάσος. Ἐκδρομὴ θὰ πῇ πολιτισμός.

Τὸ πρῶτο μας αὐτὸ βῆμα γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ πρασίνου εἶχε ἄριστη ἐντύπωση στὸν Τύπο τὸν καθημερινὸ τῆς Πρωτευούσης καὶ τοῦ Πειραιῶς.

Ἐγραψαν ἐπαινετικά λόγια οἱ ἐφημερίδες (στὶς 26 καὶ 27/6). «ΒΗΜΑ», «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ», «ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ», καὶ ἡ «ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ».

—ΤΟΝ ΜΗΝΑ Μάιο, ὁ «Ζήνων» γιόρτασε τὰ δεκαπέντε του χρόνια.

—ΣΕ ΜΙΑΝ ΩΡΑΙΑ τοποθεσία τοῦ Μαραθῶνα - τὴν Οἰνὴν - γιόρτασε τὸν Ἰούνιο τὴν συμπλήρωση, τῶν 1.000 ἐκδρομῶν του τὸ πάντα πρωτοπόρο

● Σκακιστικὴ Γωνιά

Ἡ γωνιά αὕτη γεννήθηκε μαζί με τὴν καθιέρωση καὶ τὴν ἀναγνώριση τοῦ τμήματος ἀπὸ τὸ Δ.Σ. τοῦ «Κρυστάλλη», ἀρχικῶς καὶ τὴν Ἑλληνικὴ Σκακιστικὴ Ὁμοσπονδία, ἐν συνεχείᾳ.

Ἡ ὕπαρξη τῆς στήλης αὐτῆς καὶ ἡ πρόοδος τοῦ σκακιστικοῦ τμήματος εἶναι ἐκτενὲς καὶ ἀμέριστης στοργῆς καὶ συμπαράστασας ποὺ ἐπέδειξε ἡ Διοίκηση τοῦ Συνδέσμου.

Τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1974 ποὺ συνεστήθη τὸ τμήμα αὐτό, ἡ Διοίκηση τοῦ Κρυστάλλη παρηκολούθησε με ἐνδιαφέρον τοὺς νέους τῆς σκακιστικῆς ὁμάδος καὶ διεπίστωσε μεγάλῃ προθυμίᾳ καὶ ἀγάπῃ στὸ ὥραιο καὶ πνευματικὸ αὐτὸ ἀγώνισμα. Ἐτσι, προέβη σὲ δαπάνες γιὰ τὸν πλήρη ἐξοπλισμὸ τοῦ τμήματος με σκακιέρες, ρολόγια, βιβλία κ.λπ. ὡς καὶ σὲ προσπάθειες γιὰ τὴν ἀναγνώριση τῆς ὁμάδος ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Σκακιστικὴ Ὁμοσπονδία.

Τὸ 1975 διεξήχθη με ἐπιτυχία τὸ Αὐτὸ ἐσωτερικὸ μας πρωτάθλημα με νικητὴν τὸν Γιάννη Χανᾶ. Ἐπίσης ἡ ὁμάδα μας ἔδωσε φιλικὲς συναντήσεις με καλὰ ἀποτελέσματα. Στὸ πρωτάθλημα Ἑλ-

συνάδελφο σωματεῖο τῶν Ἀθηνῶν, ὁ «ΠΑΝ» με ἕνα πρόγραμμα ἀπὸ ὥραιες καλλιτεχνικὲς ἐκδηλώσεις.

—Ὁ Ε.Ο.Ο.Π. τὴν τελευταία Κυριακὴ τοῦ Ἰουνίου, γιόρτασε στὴν Πάρνηθα τὴν δεκαετία του με ἕνα θαυμάσιο καλλιτεχνικὸ πρόγραμμα.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

—ΔΥΟ ΕΚΛΕΚΤΑ μέλη τοῦ Συνδέσμου μας ἐτέλεσαν τοὺς γάμους τῶν. Ὁ ὁδοντίατρος κ. Κωνστ. Πετρίδης μετὰ τῆς διδος Μιχαλάκου καὶ ἡ κόρη τοῦ τέως Προέδρου μας κ. Λυσ. Μαθιουδάκη Δεσποινὶς Μαρία μετὰ τοῦ κ. Ἰωάν. Ἐλευθερίου.

λάδος Β' κατηγορίας, ποὺ ἄρχισε στὶς 22 Φεβρουαρίου ὁ Κρυστάλλης λαμβάνει μέρος με τοὺς: Χανᾶ, Καλομενίδη, Λεβεντέρη, Σταθόπουλο, Πουλιμᾶ καὶ Σκορδίλη.

Μετὰ τὶς μέχρι σήμερα συναντήσεις καὶ μετὰ τὴν ἐπιμελημένη δουλειὰ ποὺ γίνεται στὸ τμήμα, φαίνεται ὅτι ὁ Σύνδεσμός μας διαθέτει πολλοὺς καὶ ισάξιους Σκακιστές, ποὺ μποροῦν ν' ἀνεβάσουν τὸν Κρυστάλλη στὴν Α' κατηγορία. Καὶ ὅλα αὐτὰ ὀφείλονται σὲ μεγάλο ποσοστὸ στὸν πρωτεργάτη τοῦ τμήματος κ. Τάσο Καλομενίδη.

Τὸ σημεῖο στὸ ὁποῖο χωλαίνει τὸ τμήμα εἶναι τὸ Ἑφηβικόν. Πρέπει ὅλα τὰ μέλη τοῦ Κρυστάλλη, τοῦ Ἐκδρομικοῦ καὶ Ὀρειβατικοῦ τμήματος νὰ ἐνδιαφερθοῦν καὶ νὰ φέρουν νέα παιδιά, ἀγόρια καὶ κορίτσια, στὸ ἐφηβικὸ τμήμα.

Ἐληξε τὸ πρωτάθλημα Ἑλλάδος. Πρωταθλητὴς γιὰ τὸ 1975-1976 ἀνεδείχθη ὁ Σκακιστὴς Γιώργος Μακρόπουλος τοῦ Σκακιστ. ὁμ. Ἡλιουπόλεως.

Στὸ Φουαγιέ τοῦ Δημοτικοῦ Θεάτρου τῆς πόλεως μας συναντήθηκαν ὁ Γιουγκοσλάβος Γκράντ-Μαίτρ Πάρμαν με τὸν ἐπίσης Γκράντ-Μαίτρ Ἰσραηλινὸ Λίμπερζον. Ὁ ἀγὼνας ἔληξε ἰσόπαλος εὐνοηθεὶς ἀπὸ τὴν κλήρωση ὁ ΔΙΜ-ΠΕΡΖΟΝ.

Νικητὴς στὸ Πρωτάθλημα Βιέννης ἀνεδείχθη ὁ Ὁπλ με δεύτερο τὸν Στράους.

Ὁ 10χρονος Βρετανὸς Νάϊγκελ Φόρτ ἐνίκησε στὸ σκάκι τὸν Ρώσο πρωταθλητὴ Βίκτωρ Κορσνὸν ἡλικίας 40 χρόνων, ποὺ εἶναι ὁ δεύτερος σκακιστὴς τοῦ κόσμου. Ὁ ἀγὼνας αὐτὸς κράτησε ἑξὶ ὥρες καὶ ἡ ἡττα αὕτη τοῦ Ρώσου εἶναι ἡ πρώτη μετὰ ἀπὸ 30 συνεχεῖς νίκες.

Στὶς 20 Μαρτίου ἄρχισαν στὴν Ἀθήνα οἱ ἀγῶνες «Κυπέλλου Ἑθνῶν» με συμμετογὴ τῶν Ἑθνικῶν ὁμάδων Ἰσπανίας, Ἰσραήλ, Ἀπτικ. Γερμανίας καὶ Ἑλλάδος.

ΑΠΟΨΕΙΣ - ΣΧΟΛΙΑ - ΓΝΩΜΕΣ

Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΗΣ ΠΙΤΤΑΣ

Στή μεγάλη αίθουσα του ξενοδοχειακού συγκροτήματος «ΛΑΓΟΝΗΣΙ», έγινε την Κυριακή 18 Ιανουαρίου η καθιερωμένη γιορτή της Βασιλόπιττας του Συνδέσμου μας.

334 άτομα, μέλη και φίλοι του Κρυστάλλη γιόρτασαν σάν μια οικογένεια τον έρχομό του καινούργιου χρόνου κι' αντάλλαξαν ευχές, για μια καλύτερη φυσιολατρική ζωή.

Ο Πρόεδρος του Συνδέσμου κ. Νικ. Ανδροῦτσος κόβοντας την πίττα ευχήθηκε σ' όλους κάθε χαρά κι ευτυχία στον καινούργιο χρόνο. Τυχερός του χρυσού σήματος του Κρυστάλλη ήταν ο κ. Θ. Χατζηαθανασίου. Ακολουθώντας έγινε η βράβευση των ορειβατών και εκδρομέων μελών του Συνδέσμου, που έλαβαν μέρος στις περισσότερες εκδρομές και ορειβασίες κατά το 1975.

Ως έπαθλον έλαβαν ωραίους άμφορείς από δυνάα οί ορειβάτες Τάσης Ριζόπουλος, Άντ. Γαβριηλίδης, Χριστ. Κροτόπουλος, Μαρία-Καίτη Τσόλα, Μαρία Κερκέζου και οί εκδρομείς Γιάννης Τσόλας, Νότης Τσιλιβόπειρας, Τασία Άλυπράντη και Λένα Γλυνοῦ. Επίσης άπενεμήθη κύπελλο στον Ιωάννη Χανά, που άνεδείχθη νικητής στο Σκάκι του έσωτερικού πρωταθλήματος του Συνδέσμου μας.

ΟΙ ΠΙΤΤΕΣ ΤΩΝ ΟΡΕΙΒΑΤΩΝ

Εφέτος κόπηκαν δύο πίττες για τους ορειβάτες μας.

Η καθιερωμένη πίττα των ορειβατών την πρωτοχρονιά στην Πάρνηθα με συμμετοχή μελών και φίλων μας καί, ή για πρώτη φορά, καθαρῶς ορειβατική πίττα, που κόπηκε στην κορυφή του Κιθαιρώνα στις 11 Ιανουαρίου. Τυχεροί του νομίσματος στην πίττα της Πάρνηθας ήταν ο Γιάννης Χρυσόχοος και στην πίττα του Κιθαιρώνα ή Φωτούλα Τσιλιβόπειρα. Καί τοῦ χρόνου.

Ο ΧΟΡΟΣ ΜΑΣ

Επιτυχία είχε και ο άποκρηάτικός χορός του Συνδέσμου μας που έγινε στις 29 του Φλεβάρη στο Ξενοδοχείον «Διογένης». Ατμόσφαι-

ρα χαρούμενη και κεφάτη έδωσε ή όρχήστρα του κέντρου με το πλούσιο καλλιτεχνικό του πρόγραμμα από την Χαρούλα Λαμπράκη, τον Γιάννη Ντουνιά τον Κωστή Χρήστου και άλλους. Χαρήκαμε όλοι μιάν ωραία άποκρηάτικη βραδυά. Το Δ.Σ. ευχαριστεί τὰ μέλη και τους φίλους μας που παρευρέθησαν στον χορό και όλους τους καλούς μας φίλους που προσέφεραν τὰ πλούσια δώρα τους για το λαχείο.

ΝΕΑ ΜΕΛΗ

Στο τρίμηνο που πέρασε γράφτηκαν στον Ξύνδεσμο τὰ κάτωθι νέα μέλη: 1) Κωνστ. Φώτης, 2) Μαρίνα Κοτρώνη, 3) Κική Βοργιά, Εὔγεν. Άναστασάκη, 5) Πολύνα Λουκά, 6) Στέφ. Παπαδόπουλος, 7) Παναγ. Κρητικός, 7) Δημ. Λουκάς, 9) Κωνστ. Ματζούρας, 10) Ήλίας Αῦδης, 11) Μάνος Σκορδίλης, 12) Χρηστ. Ζουρνάς, 13) Αίκατ|. Κυριάκη, 14) Θωμαίς Τζανάκου, 15) Άντ. Μιτζελος, 16) Βασ. Κουτσοφίος, 17) Εὔγενία Τσιτσιλιάνου, 18) Δανάη Τσιτσιλιάνου, 19) Βασιλ. Παπαγεωργίου, και 20) Πέτρος Βίνης.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Το εκλεκτό μέλος του Συνδέσμου κ. Στέλιος Παναγιωτίδης έτέλεσε τους γάμους του μετά της δεσποινίδος Παναγιώτας Κλουσάκου. Οί «Κρυστάλληδες» του ευχονται βίον ευτυχισμένον και χαρούμενον.

Η Δεσποινίς Σωτηρία Χριστοφορίδου, εκλεκτόν μέλος του Κρυστάλλη, ήρραβωνίσθη τον κ. Σταμάτιον Κοντογιώργη. Τους ευχόμεθα ταχέαν την στέψιν.

Δύο αγαπητά μέλη του «Κρυστάλλη» οί άδελφές Έλένη Σπ. Τριτσαρώλη και ή Άρχοντοῦλα Π. Παπακυριαζή απέκτησαν χαριτωμένες κορούλες. Το Δ.Σ. του Συνδέσμου τους ευχεται νά τους ζήσουν.

Το αγαπημένο μας ζευγάρι ο κ. και ή κ. Χρήστου Χαλδαίου απέκτησαν ευστραφέστατον μπέμπην. Τους ευχόμεθα νά τους ζήση.

ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Δύο εκλεκτά μέλη του «Κρυστάλλη», ή Κα Άννα Κ. Κάχη και ο κ. Εὔαγγελος Άγγέλου,

προσέφεραν ανά 1.000 δραχμές προς ενίσχυσιν του Συνδέσμου.

Επίσης ο κ. Διον. Ζαπάντης, προσέφερε δρχ. 300.

Τους ευχαριστούμεν θερμότατα.

ΠΕΝΘΗ

Τις τελευταίες ήμέρες του 1975 ο «Κρυστάλλης», έχασε δύο αγαπητά μέλη του. Την ευγενεστάτη Κική Γεωργιάδου σύζυγο του εκλεκτού μέλους του Συνδέσμου κ. Μάνου Γεωργιάδη και την σεβαστή μας Μαρία Βουλγαρίδου. Το Δ.Σ. του «Κρυστάλλη» εκφράζει και από τη στήλη αυτή στους οικείους τους και ιδιαίτερα στον αγαπητό μας Μάνο τὰ θερμά του συλλυπητήρια.

Επίσης απέθύνομαι θερμά συλλυπητήρια στο εκλεκτό μέλος του Συνδέσμου κ. Άνδρέαν Δούρον διά τον θάνατον της αγαπημένης του μητέρας.

ΚΑΙΤΗ ΑΛ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Μιά εξέχουσα φυσιογνωμία της Άθηνάικης Κοινωνίας, μιά γυναίκα γεμάτη ζωή και δράση με άπέραντη αγάπη στο ελληνικό υπαιθρο, την Καίτη Άργυροπούλου, έχασαν οί λάτρες της φύσεως και τοῦ πρασίνου.

Η Καίτη Άργυροπούλου, σύζυγος του πρεσβευτοῦ Άλεξάνδρου Άργυροπούλου, πρόεδρος της Φιλ.δασικής Ενώσεως Άθηνών, εκδότρια του θανάσιου περιοδικού «Φύσις και Ζωή» με την μεγάλη της αγάπη στην προστασίαν του δάσους, κατέβαλε υπεράνθρωπες προσπάθειες και μεταμόρφωσε την καταστραμμένη από την κατοχή, περιοχή της Μονής Καισαριανής, σε καταπράσινο παράδεισο. Με το περιοδικό «Φύσις και Ζωή» βροντοφωνούσε συνεχῶς στους άρμόδιους για την παραμόρφωση των άκτών μας, για την καταστροφή της Πεντέλης και των δασών μας. Για την προστασία του περιβάλλοντος και γενικά για την διαφύλαξη της όμορφιάς του ελληνικού τοπίου.

Άς είναι ελαφρό το χῶμα της Άττικῆς γῆς που την έδέχθη.

Η Κίνηση του Συνδέσμου

—Και στο τρίμηνο που πέρασε (Ιανουάριος - Φεβρουάριος - Μάρτιος), ζωηρή ήταν ή κίνηση σ' όλες τις εκδηλώσεις του Συνδέσμου μας.

—Ιδιαίτερα σημειώνουμε την άνοδο του Όρειβατικού μας τμήματος. Νέα παιδιά και νέες κοπέλλες αύξησαν την δύναμι της ορειβατικής μας ομάδος, που μαζί με την εμπειρία των παλαιών συνεχίζουν άνελλιπῶς την πραγματοποίησιν των ορειβατικών μας αναβάσεων.

—Έτσι το περασμένο τρίμηνο παρά τις δυσμενείς καιρικές συνθήκες (δυνατοί άέρηδες, χιόνια, βροχές) άνέβηκαν στην Δίρφυ (2 φορές), στο Άρτεμίσιον, στον Όλίγυρτο, στον Παρνασσό, στον Κιθαιρώνα και στην Οίτη άντι του προγραμματισθέντος Ταυγέτου, λόγω μη παραχωρήσεως του καταφυγίου υπό του Ε.Ο.Σ.

—Και οί έντεκα προγραμματισθείσες τουριστικές εκδρομές μας έγιναν όλες με πλήρη συμμετοχή εκδρομέων.

—Η γιορτή της βασιλόπιττας στο Λαγονήσι και ο άποκρηάτικος χορός μας στην αίθουσα του ξενοδοχείου Διογένης είχαν πλήρη επιτυχία.

—Το Σκακιστικό μας τμήμα εργάζεται με ζήλον και οί σκακιστές μας σημειώνουν επιτυχίες στις συναντήσεις που κάνουν σε φιλικούς άγῶνες και στο σκακιστικό πρωτάθλημα Β' κατηγορίας.

—Εξαιρετική επιτυχία έσημείωσε ή ποιητική βραδυά για το έργο του καλλιτέχνη και ποιητή Γιώργου Μετσόλη, που έγινε στη λέσχη μας το βράδυ της Πέμπτης 29 Ιανουαρίου. Μίλησε ο ποιητής Στέλιος Γεράνης και άπήγγειλαν ποιήματα ή Άννα Πολυτίμου και ο ίδιος ο ποιητής Γιώργος Μετσόλης. Το Δ.Σ. και τὰ μέλη του «Κρυστάλλη» εκφράζουν άπειρες ευχαριστίες στους εκλεκτούς καλλιτέχνες και αγαπητούς μας φίλους Γ. Μετσόλη, Στ. Γεράνη, και Άννα Πολυτίμου για την ευχάριστη βραδυά που μας χάρισαν.

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ αρ. 1

K. ΜΑΡΙΟΥ ΞΥΔΗ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	K									
2		P								
3			Y							
4				Σ						
5					T					
6						A				
7							Λ			
8								Λ		
9									H	
10										Σ

Οριζοντίως:

1. Έπικλινής θέσις. 2. Ένα τέτοιο θά περάσουν τὰ μέλη μας τὸ Πάσχα στὴν Κρήτη (Γεωγρ. ὅρος). 3. Τὸ ἔχουμε - συνήθως - τὸν χειμῶνα ὅταν κρυώσουμε. 4. Μία τῶν Δωδ(ν)ήσων (Δημοτική). — Φωνήεν. — Σύμφωνον — ἀπὸ τὴν λέξι δακκος. 5. 16ος... — Δημοσ(κ)ὸν Πρακτορεῖον — Συμπλ(κ)ὸς Σύνδεσμος (κομμένος). 6. Γαλλικὸν ἄριστον ἄρθρον (πληθ(κ)ός). — Δύο σύμφωνα ἀπὸ τὸν... σάνον. 7. Τὰ γεννοῦν καὶ τὰ πτηνὰ ἀνορθ(φ)α. — Κραυγὴ ὀρειβάτου (ἀντιστρόφως). — Μουσικὸς φθόγγος. 8. Σ' αὐτὴν ἐχόρεψαν τὰ μέλη μας τὸν Φεβρουάριον. — Μὲ τὴν πρόθεσιν ἐκ σημαίνει περσιώνω διαταγὴν (ἀντιστρόφως). 9. Θέαμα... νυκτός. — Τρία φωνήεντα, τὰ ἀκραῖα ὅμοια, τὸ μεσαῖον Η. 10. Γίγας... τοῦ Σταυρολέξου — Ένα μέταλλο.

Καθέτως:

1. Εἰς τὸ ...χρῶμα ἐρυθρός. 2. Ρῆμα... κατάστασις εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκομαι ὅταν ἔχω τὸ 3 ὀριζοντίως. 3. Γενικὴ ἄρθρου - ἐνικός. — Καί... εἰς ἀρχαῖζουσιν. — Αἰτιατικὴ προσωπ. ἀντωνυμίας (δημοτική). 4. Χρονικὸν ἐπίρρημα (ἀνορθ(φ)ως). — Γεωργικὸν προϊόν (ἀντιστρόφως).

5. μέρος τοῦ πώματος ἀπὸ μπουκάλι, — Έποχὴ εἰς δοτικὴν ἐνικό (καθαρ.). 6. Τοπικὸν ἐπίρρημα (ἀνορθ(φ)ως). — Δύο ὅμοια γράμματα — Δύο γράμματα ἀπὸ τὸ ρόδι. 7. Κρυάδα - ἀνατριχίλα, — τὸ ἴδιο μὲ 4 α' ὀριζοντίως, ἀν ὡς πρῶτο γράμμα ληφθῇ τὸ ἐπόμενον τοῦ εἰς ἀλ(φ)άβητον. 8. Τὸ ἀντίστροφον τοῦ 7 β' ὀριζοντίως μὲ τὴν προσθήκην τοῦ Η, — ὑπάρχουν καὶ τέτοια παράθυρα (ἀνορθ(φ)ως). 9. Μικρὸ κάθισμα (ἀντιστρόφως). — Τὸ 8 α' καθέτως, μὲ ἀντίστροφο τὸ β καὶ γ γράμμα. 10. Ἀσάλευτος.

Ἡ λύση στὴν τελευταία σελίδα.

«ΜΕΤΕΩΡΑ»

Ο Έκδρομικός καὶ Μορφωτικὸς Όμιλος Τρικάλων μᾶς ἔστειλε καὶ πάλι τὸ ωραιότατο τεύχος τοῦ «ΜΕΤΕΩΡΑ». Ποικίλης ὕλης, καλὰ διαλεγμένης, παρουσιάζει μιὰ μορφή πού δύσκολα κανεὶς συναντᾷ σὲ περιοδικὰ τοῦ εἶδους του.

Έχοντας ἄριστους καὶ διακεκριμένους συνεργάτες μᾶς δίνει μιὰ γεύση ἀπὸ ποίηση, ἱστορία, λαογραφία, τουριστικὲς παρουσιάσεις, πεζογραφία καὶ ἀρχαία λογοτεχνία. Συγκεντρώνει δηλαδὴ ὅλα ἐκεῖνα τὰ στοιχεῖα πού χρειάζονται γιὰ νὰ χαρακτηρισθῇ σὰν ἀξιόλογο. Καὶ ἄλλοτε εἶχε δεῖξει τὸ πόσο καλὴ δουλειὰ γεμάτη συνέπεια καὶ αὐτοσεβασμὸ παρουσιάζει, τώρα μὲ τὸ παρὸν τεύχος ἐπιστεγάζει αὐτὲς τίς σκέψεις μας. Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴν ἀποστολὴ του καὶ εὐχόμαστε νὰ συνεχίσῃ τὴν ωραία προσπάθειά του.

«ΞΑΣΤΕΡΗ ΣΚΕΨΗ»

Ένας ποιητὴς πού καταπιάνεται μὲ τόσο καθημερινὰ προβλήματα πού μᾶς περιβάλλουν, καὶ μὲ τίς ὁμορφιὲς τῆς πατρίδας μας, πού παρουσιάζει ὁμως ὅλα αὐτὰ μ' ἓνα δικό του τρόπο, μὲ τὴν δική του ξάστερη πέννα. Εἶναι ὁ Κώστας Παπαμαρινόπουλος. Ἡ συλλογὴ τοῦ «Ξάστερη Σκέψη» δίνει ἓνα δείγμα μιᾶς δουλειᾶς ρομαντικῆς, πού ντύνει καὶ τὰ πιὸ ἀπλὰ πράγματα μ' ἓνα πέπλο φαντασίας καὶ λυρισμοῦ. Μιλώντας γιὰ «Ὀλυμπιακὸ Πνεῦμα», γιὰ τὸν «Ἀδελφὸ πόνον», γιὰ τὴν «Ἠθική», γιὰ τὴν «Πατρίδα» καὶ γιὰ τόσα ἄλλα πράγματα πού μᾶς περιτριγυρίζουν, μᾶς κάνει νὰ νοιώθουμε καὶ μεῖς μαζί του, νὰ βλέπουμε μὲ τὸ ἴδιο βαθυστόχαστο βλέμμα τὴν ζωὴ γύρω μας.

Οἱ ἀναχωρήσεις τῶν ἐκδρομῶν μας γίνεται ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ πρὸ τῶν Ἐντευκτηρίων τοῦ Συνδέσμου, Γεωργίου Α' καὶ Κουντουριώτου, ἀπὸ τὴν Ἀθήνα πρὸ τοῦ ξενοδοχείου «Κίγγα-Μίνως» Πειραιῶς 1 (Ὁμόνοια).

Οἱ μετέχοντες τῶν ἐκδρομῶν ὀφείλουν νὰ βρίσκονται στὴν ἀφετηρία τοῦλάχιστον δέκα λεπτὰ πρὸ τῆς καθορισθείσης ὥρας ἐκκινήσεως.

Γιὰ τοὺς νέους μέχρι 21 ἐτῶν τὸ εἰσιτήριο μειωμένο κατὰ 20 %.

Τελέφωνο Ἀφετηρίας Ἐκδρομῶν 41.72.202. Περίπτερον κ. Γ. Ἐλευθερίου

Κυριακὴ 4)4)76

Ἐκδρομὴ 2118

ΥΠΑΤΟΝ (Σύρτζι)- ΠΛΑΤΑΝΑΚΙ - ΜΟΝΗ ΣΑΓΜΑΤΑ

Ἀναχώρηση ἀπὸ τὰ Γραφεῖα μας στὶς 7 π.μ. μὲ πούλμαν γιὰ τὸ χωριὸ ΥΠΑΤΟΝ. Ἀπ' ἐκεῖ ἡ πεζοπορικὴ ὁμάδα θ' ἀνεβῇ στὴν Μονὴ Σαγματᾶ (ὕψ. 745) καὶ θὰ κατεβῇ στὸ Πλατανάκι. Οἱ λοιποὶ ἐκδρομεῖς θὰ συνεχίσουν μὲ τὸ πούλμαν γιὰ τὸ Πλατανάκι ὅπου ἐκεῖ ἀφθονοῦν αὐτὴν τὴν ἐποχὴ οἱ τουλίπες. Ἐπιστροφὴ στὶς 6 μ.μ. (τρόφιμα μαζί μας).

Πιθανὰ ἔξοδα δρχ. 110-120

Ἀρχηγὸς ἡ Δις Τασσά Ἀλυπράντη

Σάββατο — Κυριακὴ 10-11)4)76

Ἐκδρομὴ 2119

ΠΥΞΑΡΙΑΣ (ὀρειβατικὴ)

Ἀναχώρηση ἀπὸ τὰ Γραφεῖα μας στὶς 3 μ.μ. γιὰ Χαλκίδα - Καμαρίτσα. Δια- νυκτέρευση. Τὸ πρωὶ μετάβασις στὸ χωριὸ ΠΑΓΩΝΤΑ ἀπ' ὅπου θὰ γίνῃ ἀνά- βαση στὴν κορυφὴ ΠΥΞΑΡΙΑΣ (ὕψ. 1343 μ.) ὥρες πορείας 6.

Ἐξοδα κατὰ τὴν δήλωση

Ἀρχηγὸς ὁ κ. Σπύρος Ράνης

Κυριακὴ 18)4)76

Ἐκδρομὴ 2120

ΒΙΛΛΙΑ — ΑΓ. ΣΩΤΗΡΑ

Ἀναχώρηση στὶς 3.30 μ.μ. μὲ πούλμαν γιὰ Βίλλια. Παραμονὴ μιᾶς ὥρας καὶ ἐπιστροφὴ στὴν Ἀγία Σωτήρα.

Πιθανὰ ἔξοδα δρχ. 75 μὴ μέλη 85

Ἀρχηγὸς ὁ κ. Κ. Μπουρλετίδης

Τὸ κατάστημα

ΣΤΡΑΤΗΓΙΟΥ

στὸν Πειραιᾶ
θὰ ικανοποιήσῃ
καὶ τὶς πιὸ ἀπαιτητικὲς
γυναικεῖες προσδοκίαις.
Πλήρης συλλογὴ παλτῶν,
φορεμάτων, ταγιέρ, πλεκτῶν,
ἄξεσουάρ κ.λ.π.
καὶ ἐκπληκτικὴ ποικιλία
μοντέρνων καὶ μελετημένων ἐσωρούχων.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΟΥ

Νέο κατάστημα Πειραιῶς
Πλατεία Δημοτικοῦ Θεάτρου

ΣΤΡΑΤΗΓΙΟΥ

καὶ στὴν ΑΘΗΝΑ

60 χρόνια στὴν Πλατεία Καπνικαρέας

Ἡ Μόδα

Bambino

Τὰ εἰδικὰ Παιδικὰ Καταστήματα

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

Β. ΚΩΝ/ΝΟΥ - ΣΩΤΗΡΟΣ

ΑΘΗΝΑΙ

ΕΡΜΟΥ 21

Όσοι
βρίσκονται
κοντά σας
αναπνέουν
τήν
φρεσκάδα
σας

ΛΑΜΑ ΑΛΒΑ

Ο άποσμητικός αφρός του
σας ντύνει
μέ φρεσκάδα για 24 ώρες
ΑΠΟΣΜΗΤΙΚΟ ΣΑΠΟΥΝΙ

pink.stop
ME INODOR

Ένα λευκό τυποποιη-
μένο κρασί, καλόπιoto,
εύστομαχο, ελαφρό.

ΥΠΕΡΑΓΟΡΑ

SUPER MARKET ELECTRIC A.E.B.E.

Είναι μόνο μια

Όσο κι αν ψάξετε, θα διαπιστώσετε κι εσείς ότι η ΥΠΕΡΑΓΟΡΑ - SUPER MARKET ELECTRIC είναι μόνο μία και άσυναγώνιστη. Γιατί η ΥΠΕΡΑΓΟΡΑ - SUPER MARKET ELECTRIC διαθέτει μοναδική ποικιλία ειδών υψηλής ποιότητας, σε εξαιρετικά χαμηλές τιμές.

● ΑΘΗΝΑΙ ΠΑΤΗΣΙΩΝ 39 ● ΑΘΗΝΑΙ Π.ΡΑΛΛΗ 40
● ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ Β.ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ● ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΕΓΝΑΤΙΑ 6

μπορεί και πουλά φθηνότερα